

ZAKON
O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA
REPUBLIKE SRPSKE

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se postupak izvršenja kazne zatvora, dugotrajnog zatvora, lišenje slobode određene u prekršajnom postupku, mjere pritvora, novčane kazne, rada za opšte dobro na slobodi, mjera bezbjednosti, kazne maloljetničkog zatvora, izvršenje vaspitnih mjera, organizacija i rad ustanova za izvršenje krivičnih sankcija, kao i izvršenje krivičnih sankcija koje izreknu strani sudovi.

Član 2.

(1) Svrha izvršenja krivičnih sankcija je sprovođenje pravosnažnih i izvršnih sudskih odluka, zaštita društva od vršenja krivičnih djela i izdvajanje učinilaca krivičnih djela iz društvene sredine, u cilju njihovog prevaspitanja, liječenja i osposobljavanja za život na slobodi, u skladu sa zakonom i društvenim normama.

(2) Lica prema kojima se izvršavaju krivične sankcije zadržavaju sva prava, a lišavaju se ili ograničavaju određena prava samo u mjeri koja odgovara prirodi i sadržini te sankcije i samo na način kojim se obezbeđuje poštivanje ličnosti učinioca krivičnog djela i njegovog ljudskog dostojanstva, u skladu sa zakonom i međunarodnim ugovorima.

(3) Neće biti nametnuto nijedno ograničenje koje nije predviđeno zakonom koje nije neophodno za ostvarivanje cilja za koji je namijenjeno, nije efikasno u ostvarivanju tog cilja i nije proporcionalno.

(4) Zabranjeni su i kažnjivi postupci kojima se lice prema kome se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere podvrgava bilo kakvom obliku mučenja, ili drugim oblicima okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili eksperimentisanja.

(5) Lice prema kome se izvršava krivična sankcija ne smije biti stavljeno u neravnopravan položaj zbog rase, boje kože, pola, jezika, vjere, političkih i drugih uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovnog stanja, obrazovanja, društvenog položaja ili drugog ličnog svojstva.

(6) Sa osuđenim, pritvorenim i maloljetnim licima treba postupati čovječno, poštovati njihovo lično dostojanstvo i štiti njihov tjelesni i duhovni integritet.

(7) Ministarstvo pravde (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je osigurati pristup i povjerljivu komunikaciju osuđenika, pritvorenika i maloljetnika sa domaćim i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Član 3.

(1) Izvršenju krivičnih sankcija pristupa se kada odluka kojom je sankcija izrečena postane pravosnažna i kad za izvršenje nema zakonskih smetnji.

(2) Sa izvršenjem krivične sankcije može se otpočeti i prije nego što je postala pravosnažna odluka kojom je ona izrečena, samo kada je to zakonom posebno predviđeno.

Član 4.

(1) Kada su ispunjeni uslovi za izvršenje krivične sankcije, nadležni sud je obavezan preduzeti potrebne radnje da se izvršenje sprovede bez odlaganja u skladu sa ovim zakonom.

(2) Izvršenje krivične sankcije može biti odloženo ili prekinuto u slučajevima i pod uslovima određenim ovim zakonom.

Član 5.

(1) Lice prema kome je primijenjena sankcija ne plaća troškove izvršenja, osim troškova novčane kazne i drugih troškova u skladu sa zakonom.

(2) Za podneske, službene radnje, rješenja i druge akte u vezi sa izvršenjem sankcija ne plaća se taksa.

(3) Protiv pojedinačnih akata kojima se po odredbama ovog zakona rješava o pravima i obavezama lica prema kojima se izvršava krivična sankcija, ne može se voditi upravni spor.

Član 6.

(1) Radi praćenja, proučavanja i unapređenja sistema izvršenja krivičnih sankcija, ministar pravde (u daljem tekstu: ministar) može osnovati stručni savjet iz reda predstavnika naučnih ustanova, sudova, organa uprave, stručnih udruženja, drugih institucija i pojedinaca koji se bave pitanjima vaspitanja i kriminaliteta.

(2) Ustanove i organi za izvršenje krivičnih sankcija dužni su da vode propisane evidencije i statističke podatke o licima prema kojima se izvršavaju krivične sankcije i mjera pritvora.

(3) Organi vlasti, ustanove i druga pravna lica u čiji djelokrug rada spada primjena socijalnih, zdravstvenih, vaspitnih i drugih mjera značajnih za izvršenje pojedinih sankcija dužni su saradivati sa Ministarstvom i Ustanovama.

(4) Poslovi izvršenja krivičnih sankcija propisani ovim zakonom su poslovi od posebnog interesa za Republiku Srpsku.

(5) Tokom izvršenja kazne zatvora obezbjeđuje se da i osuđena lica učestvuju u svom prevaspitanju, održavanju reda i discipline, kao i u vaspitnim, obrazovnim, kulturnim, sportskim, zabavnim i drugim aktivnostima.

Član 7.

(1) Osuđena lica u pravilu kaznu zatvora izdržavaju skupno.

(2) Kad to zahtijevaju razlozi bezbjednosti, zdravstveno stanje, lična svojstva osuđenog lica ili kada je to predviđeno zakonom, može se odrediti da osuđeno lice izdržava kaznu odvojeno od ostalih.

(3) Muška i ženska lica izdržavaju kaznu zatvora odvojeno.

(4) Maloljetna lica kaznu zatvora izdržavaju odvojeno od punoljetnih lica.

(5) Maloljetna lica vaspitnu mjeru upućivanja u vaspitno-popravni dom izdržavaju u vaspitno-popravnom domu ili u posebnom odjeljenju Ustanove.

Član 8.

(1) Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) „osuđeni“ je lice za koje je pravosnažnom odlukom suda utvrđeno da je krivično odgovorno za određeno krivično djelo,

b) „osuđeno lice ili osuđenik“ je lice koje je pravosnažnom odlukom proglašeno krivično odgovornim i koje u kazneno-popravnoj ustanovi izdržava kaznu zatvora u skladu sa odredbama ovog zakona,

v) „prитвореник“ je lice koje se nalazi u pritvoru po odluci suda kojom je pritvor određen,

g) „vaspitanik“ je lice koje se nalazi u vaspitno-popravnom domu na izvršenju vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom,

d) „maloljetnik“ je lice prema kojem se primjenjuje vaspitna mjera,

đ) „povratnik“ je osuđeno lice koje je dva i više puta bilo pravosnažno osuđivano na kaznu zatvora,

e) „Ustanove“ su svi kazneno-popravni zavodi i vaspitno-popravni dom u Republici Srpskoj,
ž) „pravno lice“ su sva lica koja su kao takva definisana u Zakonu o krivičnom postupku, uključujući organizacije, preduzeća, udruženja, firme i druga privredna društva,

z) „nadležni sud“ su svi sudovi koji su izrekli kaznu, uputili lice na izdržavanje kazne ili odredili pritvor,

i) „ovlašćeno službeno lice“ je lice zaposleno u Ministarstvu pravde i kazneno-popravnoj ustanovi, koje je ovlašćeno da vrši poslove i ovlašćenja u skladu sa ovim zakonom (nadzor nad radom Ustanova, primjena sredstava prinude, pretres prostorija itd.), a koje pored toga vrši i ostale poslove u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima,

j) „pripadnik službe obezbjeđenja – policajac kazneno-popravne ustanove“ je lice zaposleno u kazneno-popravnoj ustanovi na poslovima obezbjeđenja, koje nosi uniformu i naoružano je,

k) „radni instruktor“ je lice koje u okviru privredne jedinice kazneno-popravne ustanove vrši radno-stručno osposobljavanje osuđenih lica i vaspitanika za pojedina zanimanja (bravar, tokar, limar, pekar i sl.) i

l) „tretman“ je proces koji podrazumijeva planske, sistematske i organizovane aktivnosti koje se provode prema osuđenom licu, maloljetniku i vaspitaniku, a čije je cilj njihovo osposobljavanje da poštuju društvene norme i pravila kako ne bi više dolazili u sukob sa zakonom.

(2) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog pola, podrazumijevaju oba pola.

II USTANOVE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

1. Osnivanje i organizacija Ustanova

Član 9.

(1) Ustanove za izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora (u daljem tekstu: Ustanove ili Ustanova) su posebne ustanove republičke uprave u sastavu i pod neposrednim nadzorom Ministarstva.

(2) Ustanove osniva i ukida Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) na prijedlog ministra.

(3) Aktom o osnivanju određuje se vrsta, tip i sjedište Ustanove.

(4) Teritorijalnu nadležnost Ustanove utvrđuje ministar.

(5) Sredstva za rad Ustanova obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.

Član 10.

(1) Prema stepenu obezbjeđenja, stepenu ograničenja slobode kretanja osuđenih lica, kao i primijenjenim mjerama postupanja prema tim licima, Ustanove mogu biti otvorenog, poluotvorenog i zatvorenog tipa.

(2) Ustanove otvorenog tipa nemaju fizičko i materijalno obezbjeđenje, a organizacija života i rada osuđenih lica zasniva se na njihovoj samodisciplini i ličnoj odgovornosti podsticanoj i kontrolisanoj od strane vaspitača.

(3) Ustanove poluotvorenog tipa imaju materijalno-tehničko obezbjeđenje, a služba obezbjeđenja Ustanove obezbjeđuje održavanje reda i kontrolu kretanja osuđenih lica.

(4) Ustanove zatvorenog tipa imaju materijalno-tehničko obezbjeđenje, ogradne zidove, tehnička sredstva za obezbjeđenje koja predstavljaju prepreku za bjekstvo osuđenih i pritvorenih lica, kao i fizičko obezbjeđenje (naoružani pripadnici službe obezbjeđenja).

Član 11.

(1) Ustanove se organizuju kao kazneno-popravni zavodi i vaspitno-popravni domovi.

(2) U Ustanovima zatvorenog tipa se mogu formirati zatvorena i poluotvorena odjeljenja, a u Ustanovima poluotvorenog tipa otvorena odjeljenja.

(3) U sjedištu i van sjedišta Ustanova mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje kazne zatvora za lica muškog ili ženskog pola, posebna odjeljenja za izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, kao i posebno odjeljenje za izvršenje vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom.

(4) Odjeljenja sa posebnim režimom i odjeljenja sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja, kao zatvorena odjeljenja, mogu se formirati samo u Ustanovama zatvorenog tipa.

(5) Mjera pritvora, po pravilu, izvršava se u posebnom odjeljenju Ustanove – pritvorskoj jedinici.

(6) Odjeljenja iz st. 2, 3, 4. i 5. ovog člana osniva i ukida ministar.

Član 12.

(1) Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta Ustanove uređuje se pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji donosi rukovodilac Ustanove uz saglasnost ministra.

(2) Pravilnik iz stava 1. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

(3) Donošenje odluke o potrebi prijema radnika u Ustanove i nadzor nad njenim sprovođenjem u nadležnosti je ministra.

(4) Saglasnost o prijemu radnika daje ministar na obrazloženi prijedlog rukovodioca Ustanove.

Član 13.

(1) U Ustanovama kaznu zatvora izdržavaju lica muškog pola bez obzira na visinu kazne.

(2) U Ustanovama za žene, odnosno posebnom odjeljenju za žene, kaznu zatvora izdržavaju lica ženskog pola, bez obzira na dužinu kazne, i lica ženskog pola osuđena na kaznu maloljetničkog zatvora.

(3) U Ustanovama, odnosno posebnom odjeljenju za osuđene maloljetnike, kaznu zatvora izdržavaju muška lica osuđena na kaznu maloljetničkog zatvora.

(4) U odjeljenju sa posebnim režimom, u pravilu izvršava se kazna zatvora prema osuđenim licima za koja se prilikom ispitivanja ličnosti utvrdi da bi bitno ugrozila bezbjednost ostalih osuđenih lica i imovine u Ustanovi ili koja za vrijeme izdržavanja kazne bitno narušavaju red i disciplinu, kao i osuđena lica za koja se utvrdi da su preduzete mjere postupanja prema njima ostale bezuspješne.

(5) U Ustanovama, odnosno posebnim odjeljenjima Ustanova izvršava se vaspitna mjera upućivanja u vaspitno-popravni dom za muška i ženska maloljetna lica.

(6) U skladu sa Pravilnikom o kućnom redu, rukovodilac Ustanove utvrđuje raspored dnevnih aktivnosti osuđenih lica u skladu sa specifičnostima pojedine Ustanove.

(7) Pravilnik o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora donosi ministar.

2. Rukovođenje Ustanovama

Član 14.

(1) Ustanovom rukovodi direktor zavoda (u daljem tekstu: rukovodilac Ustanove) i za svoj rad odgovara ministru.

(2) Ustanove zatvorenog tipa mogu imati zamjenika rukovodioca Ustanove.

(3) Zamjenik rukovodioca Ustanove zamjenjuje rukovodioca u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, pomaže istom u izvršavanju poslova iz njegove nadležnosti i obavlja i druge poslove koje mu odredi rukovodilac Ustanove.

Član 15.

(1) Rukovodioca i zamjenika rukovodioca Ustanove postavlja i razrješava ministar, na osnovu javnog konkursa, na period od pet godina, uz mogućnost ponovnog postavljenja.

(2) Za rukovodioca Ustanove može biti postavljeno lice koje ima visoku stručnu spremu društvenog smjera i radno iskustvo od najmanje pet godina nakon sticanja visoke stručne spreme, u oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pravosuđa ili uprave i položen stručni ispit iz jedne od navedenih oblasti.

(3) Za zamjenika rukovodioca Ustanove može biti postavljeno lice koje ima visoku stručnu spremu i radno iskustvo od najmanje pet godina nakon sticanja visoke stručne spreme, u oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pravosuđa ili uprave i položen stručni ispit iz jedne od navedenih oblasti.

(4) Ministar kod postavljenja lica iz stava 1. ovog člana, na nivou svih Ustanova, vodi računa da se obezbijedi zastupljenost koja odražava sastav konstitutivnih naroda i građana Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH).

(5) Rukovodilac Ustanove organizuje rad, nadzire pravilnost i zakonitost rada, predstavlja Ustanovu, rješava o pravima i obavezama zaposlenih u Ustanovi i vrši druge poslove za koje je nadležan po ovom zakonu i drugim propisima.

(6) Rukovodilac Ustanove podnosi ministru godišnji izvještaj o radu Ustanove.

Član 16.

(1) Službom u Ustanovi rukovodi pomoćnik rukovodioca Ustanove koji za svoj rad odgovara rukovodiocu Ustanove.

(2) Pomoćnika rukovodioca na osnovu javnog konkursa postavlja i razrješava rukovodilac Ustanove uz saglasnost ministra, na period od pet godina, uz mogućnost ponovnog postavljenja.

(3) Za pomoćnika može biti postavljeno lice koje ima visoku stručnu spremu odgovarajućeg smjera i najmanje tri godine radnog iskustva nakon sticanja visoke stručne spreme u oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pravosuđa ili uprave i položen stručni ispit iz jedne od navedenih oblasti.

(4) Posebnim odjeljenjem u Ustanovi rukovodi rukovodilac odjeljenja koji za svoj rad odgovara rukovodiocu Ustanove i pomoćniku rukovodioca Ustanove.

(5) Rukovodioca odjeljenja, na te poslove raspoređuje rukovodilac Ustanove, uz saglasnost ministra.

(6) Za rukovodioca odjeljenja može biti raspoređeno lice koje ima visoku stručnu spremu odgovarajućeg smjera i najmanje tri godine radnog iskustva nakon sticanja visoke stručne spreme u oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pravosuđa ili uprave i položen stručni ispit iz jedne od navedenih oblasti.

3. Službe u Ustanovi

Član 17.

U Ustanovama se osnivaju sljedeće službe:

- a) služba obezbjeđenja,
- b) služba tretmana,
- v) zdravstvena služba,
- g) privredno-instruktorska služba i
- d) služba za pravne, finansijske i opšte poslove.

3.1. Služba obezbjeđenja

Član 18.

(1) Služba obezbjeđenja stara se o bezbjednosti Ustanove, radilišta i prostorija u kojima osuđena lica borave i rade, o održavanju unutrašnjeg reda i discipline u Ustanovama, sprovodi osuđena lica i obavlja i druge poslove određene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

(2) Poslove službe obezbjeđenja vrše pripadnici službe obezbjeđenja – policija kazneno-popravnih ustanova.

(3) Poslove službe unutrašnjeg obezbjeđenja obavljaju policajci Ustanove koji su u pravilu istog pola kao i osuđena i pritvorena lica.

(4) Vozila koja se upotrebljavaju u izvršavanju poslova službe obezbjeđenja su posebno označena i opremljena.

(5) Služba je naoružana i jednoobrazno uniformisana.

(6) Pravilnik o načinu vršenja službe obezbjeđenja, naoružanju i opremi, upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, označavanju i opremi vozila u Ustanovama donosi ministar.

(7) Pravilnik o zvanjima pripadnika službe obezbjeđenja i uslovima njihovog sticanja, uniformi i oznakama zvanja pripadnika službe obezbjeđenja u Ustanovama donosi ministar.

3.2. Služba tretmana

Član 19.

(1) Služba tretmana planira, programira, organizuje i ostvaruje proces prevaspitanja osuđenih lica i vaspitanika i u tom cilju koordinira rad ostalih učesnika u tom procesu.

(2) U cilju ostvarenja svrhe izvršenja krivičnih sankcija iz člana 2. ovog zakona, služba tretmana programira i koordinira vaspitni rad i ispituje ličnost osuđenog lica i vaspitanika, izrađuje program postupanja za svako lice, vrši procjenu potrebe za stručnim obrazovanjem, neposredno i putem drugih službi prati rad i ponašanje osuđenih lica i vaspitanika u toku izdržavanja kazne zatvora, odnosno vaspitne mjere, prikuplja i objedinjuje podatke i zapažanja vaspitača i drugih lica koja neposredno rade sa osuđenim licima, analizira i proučava postignute rezultate i uticaj preduzetih vaspitnih mjera, te na osnovu postignutih rezultata preduzima potrebne mjere i unapređuje vaspitni rad u Ustanovi, primjenjujući savremene metode, oblike i sadržaje rada.

(3) Na poslovima tretmana radi potreban broj vaspitača tako da na jednog vaspitača po pravilu dolazi do 40 osuđenih lica, odnosno do 20 osuđenih lica ako su u grupi maloljetnici, mlađa punoljetna lica i osuđena lica raspoređena u odjeljenje sa posebnim režimom.

(4) U okviru službe tretmana u prijemno-otpusnom odjeljenju postoji tim stručnjaka za ispitivanje ličnosti i utvrđivanje programa postupanja za osuđena lica (specijalni pedagog, socijalni pedagog, pedagog, psiholog, socijalni radnik, kriminolog, pravnik i drugi stručnjaci).

(5) Sva stručna lica koja rade u službi tretmana polažu stručni ispit pred komisijom koju imenuje ministar.

(6) Pravilnik o uslovima i načinu polaganju stručnog ispita radnika u službi tretmana donosi ministar.

3.3. Služba za zdravstvenu zaštitu

Član 20.

(1) Služba za zdravstvenu zaštitu obavlja poslove zdravstvene zaštite osuđenih i pritvorenih lica, kontrolu higijenskih mjera, kontrolu kvaliteta i kvantiteta hrane, te vrši i druge poslove određene zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

(2) Služba za zdravstvenu zaštitu ima najmanje jednog ljekara i jednog medicinskog tehničara, a može organizovati pružanje psihijatrijske i stomatološke zaštite i laboratorijske usluge.

(3) U Ustanovama, odnosno posebnom odjeljenju u kome kaznu zatvora izdržavaju žene postoji porodiljsko odjeljenje i prostorije namijenjene za boravak djece.

(4) Ustanove moraju raspolagati posebnom prostorijom – stacionarom za izdvajanje i liječenje oboljelih lica.

(5) Zdravstvenom radniku koji pregleda i liječi osuđena lica garantuje se i obezbjeđuje puna profesionalna nezavisnost, u skladu sa zakonom i etičkim kodeksom.

(6) Ustanova može angažovati i zdravstvene radnike iz drugih zdravstvenih ustanova radi ostvarivanja potpunije zdravstvene zaštite.

3.4. Privredno-instruktorska služba

Član 21.

(1) Privredno-instruktorska služba organizuje rad i sprovodi stručnu obuku osuđenih lica, te obavlja druge poslove određene zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

(2) Rad osuđenih lica u Ustanovama je dobrovoljan i može se organizovati u Ustanovi i van Ustanove.

(3) Radi stručnog osposobljavanja osuđenih lica u Ustanovama se obezbjeđuje potreban broj radnih instruktora, koji organizuju radno-stručnu obuku, te obavljaju druge poslove utvrđene zakonom i opštim aktima Ustanove.

(4) Radni instruktori koji rade sa osuđenim licima polažu stručni ispit pred komisijom koju imenuje ministar.

(5) Pravilnik o uslovima i načinu polaganju stručnog ispita radnih instruktora koji rade sa osuđenim licima donosi ministar.

3.5. Služba za pravne, finansijske i opšte poslove

Član 22.

Služba za pravne, finansijske i opšte poslove obavlja pravne, stručno-administrativne, računovodstveno-finansijske poslove, poslove ekonomata i depozita, vodi propisane evidencije, organizuje pružanje pravne i druge pomoći osuđenim i maloljetnim licima, te vrši i druge poslove određene zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona, kao i zajedničke poslove od opšteg značaja za Ustanovu.

4. Radni odnosi i prava po osnovu rada

4.1. Zasnivanje radnog odnosa

Član 23.

(1) Radni odnos u Ustanovama zasniva se u pravilu, na neodređeno vrijeme, putem javnog konkursa.

(2) Izuzetno, radni odnos u Ustanovama, bez javnog konkursa, može se zasnovati na određeno vrijeme radi zamjene odsutnog radnika do njegovog povratka, privremeno povećanog obima posla najduže do šest mjeseci i obuke pripravnika dok traje pripravnički staž, uz saglasnost ministra.

(3) Radni odnos zasnovan na određeno vrijeme ne može prerasti u radni odnos na neodređeno vrijeme.

Član 24.

(1) U Ustanove može biti primljeno lice koje ispunjava:

a) opšte uslove:

1) da je državljanin Republike Srpske ili BiH,

2) da je stariji od 18 godina,

3) da ima opštu zdravstvenu sposobnost,

- 4) da nije osuđivan za krivično djelo na безусловnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili za krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova u Ustanovi,
 - 5) da nije otpušten iz organa uprave kao rezultat disciplinske mjere na bilo kojem nivou vlasti u BiH tri godine prije objavljivanja javnog konkursa,
 - 6) da se na njega ne odnosi član IX stav 1 Ustava BiH,
 - 7) da ispunjava i druge uslove utvrđene zakonom ili drugim propisima,
- b) posebne uslove u pogledu odgovarajuće školske i stručne spreme, radnog iskustva u traženom stepenu obrazovanja, odgovarajućeg stručnog ispita i druge uslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.
- (2) Lica koja zasnivaju radni odnos u Ustanovama na poslovima i zadacima iz člana 18. stav 2, člana 19. stav 3. i člana 21. stav 3. ovog zakona, pored uslova predviđenih u stavu 1. ovog člana, treba da ispunjavaju i zdravstvene i psihofizičke sposobnosti potrebne za obavljanje tih poslova.
 - (3) Zdravstvene sposobnosti kandidata iz stava 2. ovog člana ocjenjuje zdravstvena ustanova ovlašćena za izdavanje ljekarskih uvjerenja za radnike na poslovima sa posebnim ovlašćenjima, a psihofizičke sposobnosti za radnike iz člana 18. stav 2. posebna komisija koju odredi ministar.
 - (4) Zaposlena i postavljena lica u Ministarstvu i Ustanovama svojim vladanjem i izgledom u svakoj prilici moraju pružati dobar primjer osuđenim i pritvorenim licima.

4.2. Prava i obaveze iz radnog odnosa

Član 25.

- (1) Zbog posebnih uslova rada i prirode poslova, radna mjesta na kojima rade ovlašćena službena lica Ministarstva i Ustanova, na kojima se vrši neposredni uticaj na osuđena i pritvorena lica, utvrđuju se kao radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju od najviše 16 mjeseci za 12 mjeseci efektivnog staža.
- (2) Radna mjesta iz stava 1. ovog člana posebnim aktom utvrđuje ministar.
- (3) Ministarstvo vodi evidenciju o licima iz stava 1. ovog člana i izdaje im uvjerenja o vremenu provedenom na tim poslovima.

Član 26.

- (1) U interesu službe, po nastaloj potrebi, zaposleno lice obavezno je da radi i duže od punog radnog vremena, a može mu se prekinuti ili odložiti korišćenje godišnjeg odmora.
- (2) Odluku o radu dužem od redovnog, odlaganju, odnosno prekidu korišćenja godišnjeg odmora donosi rukovodilac Ustanove.

Član 27.

- (1) Ustanova vrši osiguranje života zaposlenih lica.
- (2) Troškove nabavke posmrtno opreme zaposlenog koji je izgubio život u vršenju ili povodom vršenja službenog posla ili zadatka, snosi Ustanova.
- (3) Prava porodice u slučaju smrti zaposlenog utvrđuju se Posebnim kolektivnim ugovorom za oblast pravosuđa.

Član 28.

- (1) Za zaposlene u Ustanovama koji rade na poslovima izvršenja krivičnih sankcija, obavezno je stalno stručno obrazovanje i osposobljavanje u skladu sa planom i programom obuke stručnog obrazovanja i osposobljavanja.
- (2) Za stručno obrazovanje i osposobljavanje zaposlenih iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo može samostalno ili preko stručnog udruženja organizovati seminare, savjetovanja i druge oblike stručnog usavršavanja.
- (3) Nastavni plan i program stručnog obrazovanja donosi ministar.

Član 29.

(1) Provjera zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti zaposlenih koji rade na poslovima obezbjeđenja obavlja se jednom u toku dvije godine, a po ukazanoj potrebi mogu se upućivati i u kraćim vremenskim razdobljima, o čemu odlučuje rukovodilac Ustanove.

(2) Provjera zdravstvenih sposobnosti zaposlenih koji rade na ostalim poslovima za koje se radni staž računa u uvećanom trajanju obavlja se jednom u tri godine, a po ukazanoj potrebi mogu se upućivati i u kraćim vremenskim razdobljima, o čemu odlučuje rukovodilac Ustanove.

(3) Kada kod zaposlenog iz st. 1. i 2. ovog člana nastanu promjene u psihičkom svojstvu ili opštem zdravstvenom stanju koje ga čine nesposobnim za vršenje tih poslova upućuje se nadležnom organu za ocjenu radne sposobnosti u skladu sa zakonom kojim se utvrđuju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

(4) Ukoliko nadležni organ utvrdi postojanje preostale radne sposobnosti, zaposleni se raspoređuje na druge poslove u skladu sa mogućnostima Ustanove ili mu se omogućava prekvalifikacija.

(5) Ako ne postoji mogućnost raspoređivanja na druge poslove zaposlenog iz stava 4. ovog člana, prestaje mu radni odnos.

(6) Rješenje o prestanku radnog odnosa donosi rukovodilac Ustanove.

Član 30.

(1) Zaposlenom radniku u Ustanovi, kome prestane radni odnos radi odlaska u penziju pripada otpremnina u skladu sa Posebnim kolektivnim ugovorom za oblast pravosuđa.

(2) Druga prava zaposlenih lica u Ustanovama koja nisu regulisana ovim zakonom uređuju se zakonom kojim se utvrđuju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

4.3. Raspoređivanje

Član 31

(1) Zaposleno lice u Ministarstvu ili Ustanovi iz člana 25. stav 1. ovog zakona, zbog potreba posla ili povećanog obima posla, može biti privremeno raspoređeno bez njegove saglasnosti u drugu Ustanovu najduže šest mjeseci u toku dvije godine, a uz njegovu saglasnost najduže 12 mjeseci.

(2) Rješenje o upućivanju donosi ministar, protiv koga nije dozvoljena žalba.

Član 32.

(1) Zaposleno lice u Ustanovi, osim zaposlenih iz člana 15. i člana 16. stav 1. ovog zakona, može uz saglasnost ministra biti raspoređeno u Ustanovi na druge poslove za koje ispunjava uslove predviđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, ako to nalažu nova organizacija ili racionalizacija poslova ili potreba posla.

(2) Protiv rješenja iz prethodnog stava može se izjaviti žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

4.4. Postupak razrješenja

Član 33.

(1) Rukovodilac Ustanove razrješava se:

- a) istekom vremena na koje je postavljen,
- b) ako podnese ostavku,

- v) ako se ukine radno mjesto na koje je postavljen,
 - g) ako godišnji izvještaj o radu bude ocijenjen negativnom ocjenom i
 - d) pod drugim uslovima predviđenim ovim zakonom.
- (2) Rukovodilac Ustanove se, nakon razrješenja, raspoređuje na poslove za koje ispunjava uslove predviđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.
- (3) Protiv rješenja o razrješenju nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Član 34.

- (1) Zamjenik i pomoćnik rukovodioca Ustanove razrješava se:
- a) istekom vremena na koje je postavljen,
 - b) ako podnese ostavku,
 - v) ako se ukine radno mjesto na koje je postavljen i
 - g) u slučaju kada rukovodilac Ustanove utvrdi da su u obavljanju poslova nastali propusti koji bitno utiču na negativan rad i funkcionisanje službe, odnosno Ustanove.
- (2) Zamjenik i pomoćnik rukovodioca Ustanove se, nakon razrješenja, raspoređuje na poslove za koje ispunjavaju uslove predviđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.
- (3) Protiv rješenja o razrješenju zamjenika rukovodioca Ustanove nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.
- (4) Protiv rješenja o razrješenju pomoćnika rukovodioca Ustanove može se izjaviti žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

4.5. Prestanak radnog odnosa

Član 35.

- (1) Zaposlenom u Ustanovi prestaje radni odnos:
- a) u slučaju smrti,
 - b) istekom vremena, ako je isti zasnovan na određeno vrijeme,
 - v) sporazumnim zahtjevom,
 - g) ispunjavanjem zakonom propisanih uslova koji se odnose na godine staža osiguranja i starosnu dob za penzionisanje u skladu sa zakonom kojim se propisuje pitanje penzijsko-invalidskog osiguranja,
 - d) u slučaju ukidanja ili reorganizacije ustanove ili ukidanja radnog mjesta, ako ne bude raspoređen na drugo radno mjesto u roku od tri mjeseca od kada je došlo do reorganizacije ili ukidanja,
 - đ) ako pravosnažnom presudom bude osuđen na безусловnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci,
 - e) ako odbije raspoređivanje ili kada iz neopravdanih razloga ne stupi na radno mjesto na koje je raspoređen,
 - ž) ako je prilikom zasnivanja radnog odnosa prečutao ili dao netačne podatke koji su bili od značaja za zasnivanje radnog odnosa i
 - z) ako ne postoji mogućnost da se u roku od tri mjeseca nakon razrješenja rasporedi na poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.
- (2) O prestanku radnog odnosa donosi se rješenje.
- (3) Protiv rješenja o prestanku radnog odnosa može se izjaviti žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Član 36.

Ako dođe do reorganizacije ili ukidanja Ustanove, ministar će posebnim pravilnikom utvrditi kriterije za utvrđivanje viška zaposlenih, kao i obim prava koja im po tom osnovu pripadaju.

Član 37.

Na prava iz radnog odnosa, koja nisu propisana ovim zakonom, primjenjuju se odredbe Zakona o radu, Zakona o platama zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova, kazneno-popravnim ustanovama i sudskoj policiji, Zakon o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske, Opšteg kolektivnog ugovora i Posebnog kolektivnog ugovora za oblast pravosuđa.

5. Disciplinska odgovornost radnika Ustanova

Član 38.

Radnici Ustanova odgovorni su za učinjene povrede radnih obaveza i dužnosti koje mogu biti lakše i teže.

Član 39.

(1) Lakšom povredom radnih obaveza i dužnosti smatra se postupanje protivno pravilima o radu i propisima o načinu obavljanja poslova u Ustanovama koje je izazvalo ili je moglo izazvati štetne posljedice manjeg značaja, a naročito:

a) učestalo kašnjenje, neopravdano odsustvo u toku radnog vremena i odlazak sa posla prije isteka radnog vremena i

b) neblagovremeno izvršavanje odluka ukoliko usljed toga nisu nastupile štetne posljedice.

(2) Za povrede radnih obaveza iz stava 1. ovog člana može se izreći mjera ukor ili novčana kazna u iznosu 15% od mjesečne plate zaposlenog, ostvarene u mjesecu u kojem je povreda učinjena, a najviše u trajanju do 90 dana.

Član 40.

(1) Težom povredom radnih obaveza i dužnosti smatra se postupanje protivno pravilima o radu i propisima o načinu obavljanja poslova u Ustanovama, koje je izazvalo ili je moglo izazvati štetne posljedice većeg značaja, a naročito:

a) neodgovorno i nesavjesno vršenje službe, a naročito neovlašćeno napuštanje radnog mjesta, spavanje na radnom mjestu, propuštanje vršenja radnih dužnosti i slično,

b) primanje poklona od osuđenih i pritvorenih lica i njihovih rođaka,

v) trgovanje i razmjena roba sa osuđenim i pritvorenim licima,

g) unošenje u Ustanovu ili iznošenje iz Ustanove zabranjenih stvari za račun osuđenih i pritvorenih lica, kao i pomaganje ili omogućavanje takvih radnji,

d) svako dogovaranje sa osuđenim i pritvorenim licima kojim se ometa istraga ili radi pomaganja bjekstva,

đ) neprijavlivanje zavjere osuđenih i pritvorenih lica koja se tiče pobune, bjekstva ili drugih oblika narušavanja kućnog reda,

e) odavanje službene ili druge tajne utvrđene zakonom ili opštim aktom,

ž) odbijanje izvršenja poslova i zadataka na koje je zaposleni raspoređen ili odbijanje naloga neposrednog rukovodioca,

z) neopravdano izostajanje sa posla pet radnih dana u toku šest mjeseci ili neopravdano izostajanje s posla tri dana uzastopno,

i) dolazak na rad u pijanom stanju ili uživanje alkohola i drugih opojnih sredstava koji čine radnika nesposobnim za izvršenje poslova i zadataka,

j) oštećenje imovine koja je povjerena na čuvanje,

k) bavljenje poslovima koji su nespojivi sa službenom djelatnošću i bavljenje drugim djelatnostima ili poslom, odnosno dodatnim zanimanjem, kao i obavljanje funkcija u izvršnim i

zakonodavnim organima vlasti, upravnim, te drugim organima u preduzećima, pravnim licima i političkim strankama, kao i ispoljavanje političkih opredjeljenja,

l) izdavanje ili izvršavanje naređenja kojim se očigledno ugrožava bezbjednost osuđenih i pritvorenih lica, kao i imovine,

lj) prekoračenja ovlašćenja pri upotrebi sredstava prinude,

m) izdavanje naređenja čije bi izvršenje predstavljalo krivično djelo,

n) izbjegavanje obaveza u vezi sa stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem,

nj) izbjegavanje ljekarskih pregleda radi utvrđivanja sposobnosti za rad,

o) nepristojno ponašanje u Ustanovi i van Ustanove koje nanosi očiglednu štetu ugledu ustanove,

p) neblagovremeno postupanje u obavljanju radnih obaveza i dužnosti ili provođenja radnji koje su u suprotnosti sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona,

r) povreda propisa o bezbjednosti i opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda,

s) neovlašćena posluga i korišćenje opreme i sredstava povjerenih za izvršenje službenog zadatka,

t) nesavjesno čuvanje službenih spisa ili podataka i

ć) učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obaveza i dužnosti.

(2) Za teže povrede radnih obaveza i dužnosti može se izreći novčana kazna u visini 30% mjesečne plate zaposlenog ostvarene u mjesecu u kojem se mjera izriče u trajanju od jednog do šest mjeseci ili mjera prestanka radnog odnosa.

Član 41.

(1) Disciplinski postupak protiv zaposlenog u Ustanovi pokreće se zahtjevom koji podnosi rukovodilac Ustanove.

(2) Disciplinski postupak protiv rukovodioca Ustanove pokreće se zahtjevom koji podnosi ministar.

(3) Zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka dostavlja se zaposlenom na kojeg se odnosi, disciplinskoj komisiji i nadležnom sindikatu, a protiv istog nije dozvoljena žalba.

Član 42.

(1) Disciplinski postupak pokrenut protiv zaposlenih u Ustanovi vodi disciplinska komisija koju imenuje rukovodilac Ustanove.

(2) Disciplinski postupak pokrenut protiv rukovodioca Ustanove vodi disciplinska komisija koju imenuje ministar.

(3) Komisija se sastoji od predsjednika i dva člana, koji mogu imati zamjenike.

Član 43.

(1) Disciplinske mjere za zaposlene u Ustanovi izriče rukovodilac Ustanove na prijedlog disciplinske komisije.

(2) Disciplinske mjere za rukovodioca Ustanove izriče disciplinska komisija.

(3) Protiv odluke rukovodioca Ustanove o izrečenoj disciplinskoj mjeri zaposlenom u Ustanovi i odluke disciplinske komisije o izrečenoj disciplinskoj mjeri rukovodiocu Ustanove, može se uložiti žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema odluke.

Član 44.

Zaposleni u Ustanovi udaljava se iz Ustanove u slučaju:

a) ako je potvrđena optužnica za krivično djelo učinjeno u vršenju njegovih poslova i zadataka ili

b) ako se zaposleni nalazi u pritvoru.

Član 45.

Zaposleni u Ustanovi može se udaljiti iz Ustanove u slučaju:

a) ako je potvrđena optužnica za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora u trajanju od najmanje tri godine ili

b) ako je pokrenut disciplinski postupak zbog učinjene teže povrede radne dužnosti do završetka disciplinskog postupka.

Član 46.

(1) Rješenje o udaljenju zaposlenog u Ustanovi donosi rukovodilac Ustanove, odnosno ministar za rukovodioca Ustanove.

(2) U slučaju izrečenog udaljenja, zaposleni u Ustanovi, odnosno rukovodilac Ustanove ima pravo na naknadu u iznosu od 50% plate, dok udaljenje traje.

(3) Na rješenje o udaljenju koje donosi rukovodilac Ustanove može se izjaviti žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(4) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(5) Na rješenje o udaljenju koje donosi ministar nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Član 47.

Bliže odredbe o pokretanju i vođenju disciplinskog postupka za utvrđivanje povreda radnih obaveza, kao i odredbe o zastarjelosti utvrđiće se pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti koji donosi ministar.

6. Posebne odredbe o službi obezbjeđenja

Član 48.

(1) Pripadnici službe obezbjeđenja dužni su vršiti poslove i zadatke i u slučaju kad je izvršenje tih poslova i zadataka vezano sa opasnošću po njihov život.

(2) Pripadnicima službe obezbjeđenja izdaje se službena legitimacija kojom dokazuju službenu funkciju i pravo nošenja oružja i uniforme.

(3) Pravo na službenu legitimaciju imaju ministar, resorni pomoćnik, inspektori, rukovodioci Ustanova i njihovi zamjenici.

(4) Pravilnik o službenoj legitimaciji donosi ministar.

Član 49.

(1) Lice koje se prvi put prima u službu obezbjeđenja prima se kao pripravnik na osnovu javnog konkursa.

(2) U toku pripravničkog staža koji traje šest mjeseci, uz stručnu pomoć i pod stručnim nadzorom, kroz praktičan rad u Ustanovi na odgovarajućim poslovima i zadacima, pripravnik se osposobljava za samostalno vršenje poslova i zadataka.

(3) Obuka iz stava 2. ovog člana obavlja se u Ustanovi ili na kursu za pripravnike po programu koji donosi Ministarstvo.

(4) Nakon završenog pripravničkog staža pripravnik polaže stručni ispit pred komisijom koju imenuje ministar.

(5) Pripravniku u službi obezbjeđenja koji ne završi praktičnu obuku sa uspjehom ili ne položi stručni ispit, odnosno samovoljno prekine pripravnički staž, napusti kurs ili svojoj krivicom bude isključen sa kursa, prestaje radni odnos u Ustanovi i dužan je da Ustanovi nadoknadi troškove obuke.

(6) Pravilnik o uslovima i načinu polaganju stručnog ispita radnika službe obezbjeđenja donosi ministar.

Član 50.

(1) Za pripravnika u službi obezbjeđenja može biti primljeno lice koje, pored zakonom propisanih uslova za prijem u radni odnos u državnom organu, ispunjava i sljedeće uslove:

- a) da nije starije od 27 godina,
- b) da ima srednju stručnu spremu, četvrtog stepena obrazovanja i
- v) da ispunjava zdravstvene i psihofizičke uslove.

(2) Za pripravnika u službi obezbjeđenja, na radna mjesta za koja je predviđena viša ili visoka stručna sprema, može se primiti i lice koje je starije od 27, a mlađe od 30 godina starosti.

(3) Prije prijema u radni odnos u službu obezbjeđenja vrši se provjera psihofizičkih sposobnosti kandidata u skladu sa Uputstvom o kriterijima za provjeru psihofizičkih sposobnosti kandidata za prijem u službu obezbjeđenja, kojeg donosi ministar.

Član 51.

(1) Izuzetno od odredaba člana 50. st. 1. i 2. ovog zakona, za radnika u službi obezbjeđenja, bez svojstva pripravnika može se primiti lice koje je radilo kao pripadnik službe obezbjeđenja u drugim kazнено-popravnim ustanovama, policiji, sudskoj policiji ili vojsci, uz obavezu da u roku od šest mjeseci od stupanja na rad položi stručni ispit iz dopunskih predmeta, u skladu sa pravilnikom iz člana 49. stav 6. ovog zakona.

(2) Licu koje ne položi stručni ispit iz stava 1. ovog člana, prestaje radni odnos.

Član 52.

(1) Za poslove održavanja reda i bezbjednosti u Ustanovama može se osnovati posebna jedinica iz sastava službi obezbjeđenja svih Ustanova.

(2) Pravilnik o organizaciji, radu, broju i izboru pripadnika, obući, oružju, opremi i upotrebi posebne jedinice, donosi ministar.

7. Čuvanje službene tajne i informisanje

Član 53.

(1) Svi zaposleni u Ministarstvu i Ustanovama dužni su čuvati službenu tajnu.

(2) Obaveza čuvanja službene tajne traje i po prestanku radnog odnosa u Ministarstvu, odnosno u Ustanovi.

(3) Kao službena tajna, u smislu ovog zakona, smatraju se:

a) podaci i dokumenti do kojih je zaposleni došao u vršenju ili povodom vršenja radnih zadataka koji su zakonom, odnosno propisom donesenim na osnovu zakona i opšteg akta, predviđeni kao službena tajna,

b) podaci i dokumenti, mjere i radnje do kojih je zaposleni došao u vršenju ili povodom vršenja radnih zadataka, a čijim saopštavanjem ili odavanjem na drugi način neovlašćenom licu bi se mogao osujetiti ili otežati rad Ustanove, ili bi bilo štetno po interes Ustanove ili drugog pravnog lica i

v) podaci i dokumenti koji se po propisima o upravi smatraju službenom tajnom.

(4) Pravilnik o načinu čuvanja službene tajne donosi ministar.

Član 54.

(1) Kada je to u javnom interesu ili kad nađe da je to potrebno, ministar ili lice koje on ovlasti može dati informacije i saopštenja sredstvima javnog informisanja o pitanjima iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija.

(2) Saopštenja i informacije mogu se uskratiti ako se time odaje službena tajna, ozbiljno ugrožava bezbjednost Ustanove i ugrožavaju ljudska prava osuđenih lica i zaposlenih radnika u Ustanovi.

Član 55.

(1) Pojedinačne i grupne posjete Ustanovama može odobriti ministar.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi na pripadnike državnih organa, kada obavljaju poslove iz svoje nadležnosti.

(3) Posebno se vodi računa da se omogući posjeta predstavnika domaćih i stranih institucija i udruženja koja se bave zaštitom ljudskih prava, naučnih radnika koji se bave proučavanjem kriminaliteta, predstavnika sredstava informisanja, kao i studenata odgovarajućih fakulteta.

(4) Licima koja posjećuju Ustanovu, ministar može odobriti razgovor sa osuđenim licima ili određenim osuđenim licem, uz prisustvo ili bez prisustva službenog lica.

III NADZOR NAD RADOM USTANOVA

Član 56.

(1) Nadzor nad radom Ustanova je u nadležnosti Ministarstva.

(2) Nadzor iz stava 1. ovog člana vrši Odjeljenje za nadzor nad radom Ustanova putem ovlašćenih službenih lica – inspektora.

(3) Odjeljenje za nadzor nad radom Ustanova je u sastavu Ministarstva i djeluje kao posebna organizaciona jedinica.

(4) U vršenju stručnog nadzora mogu se angažovati naučne i stručne ustanove, kao i pojedinci.

(5) Nadzor nad radom Ustanova u pogledu kontrole finansijskog poslovanja, radnih odnosa, zaštite na radu, zdravstvene i sanitarne zaštite osuđenih i pritvorenih lica, uslova i načina pripremanja hrane, vrše ovlašćeni organi u skladu sa posebnim propisima.

Član 57.

(1) Ministarstvo nadzire primjenu propisa i stručnog rada Ustanova u cilju obezbjeđenja jedinstvenog sistema izvršenja krivičnih sankcija, prenošenja pozitivnih iskustava, analiziranja i praćenja rada pojedinih službi i pružanja stručne pomoći tim službama.

(2) Nadzor nad izvršenjem kazne zatvora i vaspitne mjere obuhvata kontrolu: planova i programa rada Ustanove i pojedinih njenih organizacionih jedinica, organizacije i rada službi obezbjeđenja i tretmana, organizacije i rada matične evidencije, prijemno-otpusnog odjeljenja, načina određivanja i realizacije programa postupanja, stanja bezbjednosti, primjenu disciplinskih mjera prema osuđenim licima, sprovođenje zdravstvenih i higijenskih mjera, stanja zakonitog i pravilnog postupanja sa osuđenim licima i licima kojima je uz kaznu zatvora izrečena i mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i obaveznog liječenja od zavisnosti, primjene uslovnog otpusta, primjene ovog zakona i drugih propisa koji regulišu oblast izvršenja krivičnih sankcija, organizacije rada osuđenih lica, zaštite prava osuđenih lica, primjene kriterija kod odobravanja pogodnosti, stanje objekata, zatvorskih uslova smještaja, grijanja, ishrane, obezbjeđenja odjeće i obuće osuđenim licima i dr.

(3) Načelnik Odjeljenja je odgovoran za pažljivu provjeru da se odredbe ovog zakona primjenjuju u svim Ustanovama i za svoj rad odgovara ministru.

(4) U izvršavanju zadataka inspekcijskog nadzora, inspektor je nezavisan i preuzima radnje na osnovu ovog zakona i drugih propisa.

(5) Pravilnik o načinu vršenja inspekcijskog nadzora nad radom Ustanova donosi ministar.

Član 58.

(1) U vršenju nadzora, rukovodilac Ustanove i cjelokupno zaposleno osoblje dužni su saradivati sa inspektorima u ispunjavanju njihovih ovlašćenja i obaveza, staviti na raspolaganje svu traženu dokumentaciju i potrebne podatke i omogućiti im nesmetan rad.

(2) U provođenju nadzora, inspektori mogu da razgovaraju sa osuđenim licima bez prisustva radnika Ustanove, kao i sa svim zaposlenim u Ustanovi bez prisustva njihovih neposrednih rukovodilaca ili rukovodioca Ustanove.

(3) Kada ocijeni da je to potrebno, inspektor može licima iz stava 2. ovog člana uzeti izjave na zapisnik.

Član 59.

(1) O izvršenom nadzoru inspektor sačinjava pismeni izvještaj.

(2) Za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka u radu inspektor nalaže određene mjere i rokove za njihovo otklanjanje, a za unapređenje rada daje određene prijedloge ili preporuke.

(3) Na kraju izvještaja o izvršenom inspekcijском nadzoru inspektori donose zaključak o stanju u Ustanovi.

(4) Izvještaj se dostavlja ministru i rukovodiocu Ustanove.

(5) Kopija dokumentacije koja je predmet nadzora može se dostaviti kao prilog izvještaja.

(6) Ustanova je dužna da postupi po naloženim mjerama i datim rokovima i da o tome pismeno obavijesti Odjeljenje za nadzor.

(7) Ako postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo koje je propisano Krivičnim zakonom Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 49/03, 108/04, 37/06 i 70/06), (u daljem tekstu: Krivični zakon) inspektor je dužan podnijeti izvještaj nadležnom tužilaštvu.

(8) Izvještaj o izvršenom inspekcijском pregledu po odobrenju ministra može se kompletno ili u pojedinim dijelovima objaviti obavezno vodeći računa o očuvanju ukupne bezbjednosti Ustanove i zaštiti ljudskih prava osuđenih i zaposlenih lica u Ustanova.

Član 60.

(1) Na naložene mjere i date rokove rukovodilac Ustanove ima pravo prigovora Odjeljenju za nadzor u roku od osam dana od dana prijema izvještaja.

(2) Odgovor na prigovor donosi se u roku od osam dana od dana prijema.

(3) Prigovor odgađa izvršenje naloženih mjera osim u slučaju kada je u izvještaju ocijenjeno da se na taj način otklanja neposredna opasnost po život i zdravlje osuđenih lica ili imovine i kada je to u interesu bezbjednosti Ustanove.

(4) Protiv odgovora na prigovor dozvoljena je žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema odgovora.

(5) Odluka ministra po žalbi rukovodioca Ustanove je konačna.

(6) Ako nakon konačne odluke naložene mjere nisu realizovane u određenom roku, Odjeljenje za nadzor pokreće kod ministra inicijativu za utvrđivanje odgovornosti rukovodioca Ustanove.

Član 61.

(1) Ako se u postupku nadzora utvrdi da Ustanova ne ispunjava propisane zdravstvene i higijenske uslove ili je bitno ugrožena bezbjednost, ministar može donijeti rješenje o privremenom prekidu rada Ustanove i izvršiti premještanje osuđenih i pritvorenih lica u drugu Ustanovu.

(2) Ako je u Ustanovi narušena bezbjednost, ministar može razriješiti dužnosti rukovodioca Ustanove i privremeno odrediti drugo lice koje će obavljati poslove rukovodioca.

Član 62.

(1) Nadzor nad zaštitom i stanjem ljudskih prava i uslova u kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere izrečene u krivičnom postupku, vrši Nezavisna komisija (u daljem tekstu: Komisija) imenovana od strane Narodne skupštine Republike Srpske.

(2) Komisija vrši nadzor nad zaštitom i stanjem ljudskih prava i uslova u kojim se izvršavaju krivične snakcije i druge mjere izrečene u krivičnom postupku u kazneno-popravnim ustanovama samostalno ili u saradnji sa nadležnim inspektorima ili međunarodnim i drugim institucijama koje su nadležne za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, u skladu sa Zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

(3) Komisija je nezavisna u svom radu i nadležni organi i institucije su dužni da Komisiji obezbijede sve podatke od značaja za njen rad.

(4) Komisija se sastoji od pet članova – eksperata iz pravne ili druge srodne oblasti, koji poznaju probleme izvršenja krivičnih sankcija, a nisu zaposleni u institucijama u kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere izrečene u krivičnom postupku niti u Ministarstvu.

(5) Komisija se imenuje na period od pet godine, sa mogućnošću ponovnog izbora.

(6) Komisija donosi poslovnik o svom radu.

(7) Komisija podnosi godišnji izvještaj o svom radu i dostavlja ga Narodnoj skupštini Republike Srpske i Ministarstvu.

IV IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA

1. Upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora

Član 63.

(1) Osuđeno lice upućuje se na izdržavanje kazne zatvora u Ustanove u skladu sa Pravilnikom o kriterijima za upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora.

(2) Pravilnik o kriterijima za upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora donosi ministar.

Član 64.

(1) Upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora vrši osnovni sud na čijem području osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište.

(2) Osuđenog koji je u pritvoru, na izdržavanje kazne zatvora, u skladu sa Pravilnikom o upućivanju upućuje osnovni sud u sjedištu Ustanove u kojoj se pritvorenik nalazi.

(3) Osuđenog koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, a koji je pravosnažnom presudom osuđen na kaznu zatvora za drugo krivično djelo ili mu je pravosnažnom presudom izrečena jedinstvena kazna zatvora u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku o nepravom ponavljanju krivičnog postupka, na izdržavanje kazne upućuje osnovni sud u sjedištu Ustanove u kojoj se osuđeni nalazi.

(4) Ako je mjesto prebivališta ili boravišta osuđenog nepoznato, nadležan za upućivanje je osnovni sud koji je donio prvostepenu presudu, a ako je prvostepenu presudu donio okružni sud, upućivanje osuđenog vrši osnovni sud u sjedištu tog okružnog suda.

(5) Ako je mjesto prebivališta ili boravišta osuđenog na području drugog entiteta, a sud entiteta oglasi se nenadležnim za izvršenje i upućivanje na izdržavanje kazne, postupa se u skladu sa stavom 4. ovog člana.

(6) Ako je presudu donio inostrani sud, a koja je priznata presudom nadležnog suda Republike Srpske, rješenje o preuzimanju, koje je ujedno i uputni akt za tog osuđenog, donosi ministar.

Član 65.

(1) Sud koji je donio prvostepenu presudu dužan je uz presudu kojom je izrekao kaznu zatvora, dostaviti sudu nadležnom za izvršenje i sve podatke o ličnosti osuđenog koji su pribavljeni u toku postupka, a koji mogu biti od značaja za izvršenje kazne zatvora (podaci o ranijem vršenju krivičnih djela, nalaz vještaka, socijalnu anamnezu, izvod iz kaznene evidencije i dr.), ukoliko ti podaci nisu sadržani u presudi i ukoliko ih zatraži nadležni sud.

(2) Sud koji je donio prvostepenu presudu, a nije nadležan za upućivanje osuđenog na izdržavanje kazne zatvora dužan je postupiti u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana.

(3) Ukoliko predsjednik suda koji vrši upućivanje osuđenog na izdržavanje kazne zatvora ocijeni da bi lice moglo osujetiti izvršenje kazne zatvora odlaskom u inostranstvo, može od nadležnog organa tražiti da mu se oduzme putna isprava do stupanja na izvršenje kazne zatvora.

(4) O oduzimanju putne isprave izdaje se potvrda.

Član 66.

(1) Sud poziva osuđenog koji se nalazi na slobodi i saopštava mu dan kada treba da se javi radi izdržavanja kazne zatvora u određenoj Ustanovi.

(2) Dan javljanja u Ustanovu određuje se tako da osuđenom ostane najmanje osam, a najviše petnaest dana do javljanja na izdržavanje kazne zatvora.

(3) Pri saopštenju sud izdaje osuđenom uputni akt, kao i voznu kartu ako za odlazak treba koristiti prevozna sredstva javnog saobraćaja.

(4) Sud je dužan da prilikom upućivanja osuđenog lica na izdržavanje kazne zatvora istovremeno, a najkasnije u roku od tri dana, obavijesti Ustanovu o datumu kada osuđeni treba da se javi na izdržavanje kazne zatvora.

(5) Uz uputni akt u kojem se obavezno navodi jedinstveni matični broj osuđenog, sud je obavezan dostaviti prepis presude i izvod iz kaznene evidencije koji ne može biti stariji od šest mjeseci.

(6) Za lica koja se upućuju na izdržavanje kazne prije pravosnažnosti presude sud je dužan uz rješenje o upućivanju na izdržavanje kazne dostaviti i prepis nepravosnažne presude.

(7) Troškove iz stava 3. ovog člana snosi sud koji upućuje osuđenog na izdržavanje kazne zatvora.

Član 67.

(1) Ako se uredno pozvani osuđeni ne javi u Ustanovu utvrđenog dana, Ustanova o tome odmah obavještava sud koji je dužan izdati naredbu sudskoj policiji da se takvo lice prinudno sprovede u Ustanovu.

(2) Za osuđenog koji je bjekstvom osujetio izdržavanje kazne zatvora, nadležan sud donosi naredbu za raspisivanje potjernice i dostavlja je nadležnom organu unutrašnjih poslova.

(3) Kada osuđeno lice bude lišeno slobode, sprovodi se u Ustanovu.

(4) Troškove sprovođenja snosi osuđeno lice.

Član 68.

(1) Početak izdržavanja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđeni sam javi u Ustanovu na izdržavanja kazne, odnosno kada bude sproveden u Ustanovu.

(2) O datumu stupanja na izdržavanje kazne zatvora, Ustanova odmah obavještava sud koji je uputio osuđeno lice na izdržavanje kazne, organ unutrašnjih poslova prema mjestu prebivališta odnosno boravišta osuđenog lica, a u slučaju prijema u neradne dane prvi naredni radni dan.

(3) Ako osuđeni koje se upućuje na izdržavanje kazne zatvora ima maloljetnu djecu ili druga lica o kojima se stara, sud o tome obavještava nadležni organ socijalnog staranja.

2. Odlaganje izvršenja kazne zatvora

Član 69.

(1) Osuđenom koji se nalazi na slobodi može se na njegovu molbu ili na prijedlog nadležnog organa socijalnog staranja odložiti izvršenje kazne zatvora:

a) ako je obolio od teže akutne bolesti, a provjerom se utvrdi da u kazneno-popravnoj ustanovi nema uslova za liječenje – dok bolest traje,

b) zbog smrti ili teške bolesti bračnog druga, djeteta, usvojenika roditelja i usvojioca osuđenog – najduže tri mjeseca,

v) ako je odlaganje potrebno radi izvršenja ili dovršenja neodložnih poljskih ili sezonskih radova izazvanih elementarnom nepogodom ili drugim udesom, a u porodici osuđenog nema drugih članova porodice sposobnih za rad, niti se zbog slabog imovnog stanja i drugih opravdanih razloga može angažovati drugo lice za obavljanje ovih poslova – najduže tri mjeseca,

g) ako je osuđeni obavezan da izvrši određeni posao koji je već započeo, a usljed neizvršenja tog posla bi nastala znatna šteta – najduže tri mjeseca od dana odlaganja,

d) ako je odlaganje osuđenom potrebno zbog završetka školovanja – najduže šest mjeseci,

đ) ako je odlaganje osuđenom potrebno zbog polaganja već prijavljenog ispita – dva mjeseca,

e) ako su zajedno sa osuđenim na izdržavanje kazne pozvani bračni drug ili drugi članovi zajedničkog domaćinstva ili ako se neko od njih već nalazi na izdržavanju kazne zatvora, a istovremenim izdržavanjem kazne zatvora svih tih lica bilo bi ugroženo izdržavanje maloljetnih, bolesnih ili starih članova porodice – najduže šest mjeseci,

ž) osuđenici – trudnici, poslije navršenih šest mjeseci trudnoće i osuđenici koja ima dijete mlađe od jedne godine života – najduže do navršene jedne godine života djeteta,

z) ako se supruga osuđenog nalazi pred porođajem na tri mjeseca ili od porođaja nije proteklo više od šest mjeseci, a nema drugih članova domaćinstva koji joj mogu pomoći – najduže šest mjeseci

i) ako je osuđeni jedini hranilac porodice, a stupanjem na izdržavanje kazne bilo bi ugroženo izdržavanje porodičnog domaćinstva – najduže šest mjeseci.

(2) Osuđeni kome je izvršenje kazne odloženo zbog teške akutne bolesti dužno je da svaka tri mjeseca, a na zahtjev suda i češće, podnosi izvještaj zdravstvene ustanove u kojoj se liječi o svom zdravstvenom stanju.

Član 70.

(1) Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se nadležnom sudu u roku od tri dana od dana prijema uputnog akta.

(2) Ako je teška akutna bolest osuđenog, odnosno smrt ili teška bolest njegovog bračnog druga, djeteta, usvojenika, roditelja ili usvojioca uslijedila poslije proteka roka od tri dana, molba se može podnijeti do dana kada osuđeni treba da se javi na izdržavanje kazne zatvora.

(3) U molbi se navode razlozi za odlaganje i prilažu dokazi koji potvrđuju navedene razloge i naznačava vrijeme za koje se odlaganje traži.

(4) Dokaze o razlozima zbog kojih se traži odlaganje izdaje nadležni organ.

(5) O molbi za odlaganje izvršenja kazne zatvora rješava predsjednik suda nadležnog za izvršenje, koji je dužan u roku od tri dana od dana prijema molbe donijeti rješenje.

(6) Prije donošenja rješenja predsjednik suda može izvršiti potrebne provjere radi utvrđivanja činjenica navedenih u molbi.

(7) Molbu za odlaganje izvršenja kazne zatvora, predsjednik suda rješenjem odbacuje ako nije podnesena u roku, ako je molbu podnijelo neovlašćeno lice i ako u molbi nisu navedeni razlozi i priloženi dokazi za odlaganje.

(8) Izvršenje kazne ne odlaže se ako bi zbog odlaganja nastupila zastara izvršenja kazne.

(9) Do donošenja rješenja o molbi odlaže se početak izvršenja kazne zatvora.

Član 71.

(1) Protiv rješenja kojim se odbija molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora, osuđeni ima pravo žalbe predsjedniku nadležnog okružnog suda u roku od tri dana od dana prijema prvostepenog rješenja.

(2) Žalba odlaže izvršenje rješenja.

(3) Predsjednik okružnog suda dužan je donijeti rješenje o žalbi iz stava 1. ovog člana u roku od tri dana od dana prijema spisa, a odmah nakon donesenog rješenja dužan je dostaviti spis nadležnom sudu za izvršenje kazne zatvora.

(4) Rješenje predsjednika okružnog suda doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

(5) O odlaganju izvršenja kazne sud obavještava Ustanovu u koju se upućuje osuđeno lice.

(6) Predsjednik nadležnog suda opoziva odlaganje izvršenja kazne zatvora ako naknadno utvrdi da nisu postojali ili su prestali razlozi zbog kojih je odlaganje odobreno ili je osuđeno lice odlaganje koristilo protivno odobrenoj svrsi.

3. Prijem osuđenih lica u Ustanovu, raspored i klasifikacija

Član 72.

(1) Osuđena lica primaju se u Ustanovu na osnovu uputnog akta nadležnog suda.

(2) Pri stupanju osuđenog lica u Ustanovu radi izdržavanja kazne zatvora utvrđuje se njegov identitet, vrši se kompletan pretres lica i stvari, upis u prijemnu knjigu, oduzimaju se predmeti i stvari čije držanje nije dopušteno, najkasnije 24 sata po prijemu utvrđuje se njegovo zdravstveno stanje koje se unosi u zdravstveni karton, a u slučajevima kada to objektivno nije moguće pregled se vrši prvog narednog radnog dana.

Član 73.

(1) Nakon prijema osuđeno lice se upućuje u prijemno odjeljenje gdje se sa psihološkog, pedagoškog, socijalnog i bezbjednosnog stanovišta proučava njegova ličnost i utvrđuje program postupanja.

(2) U prijemnom odjeljenju osuđeno lice se upisuje u matičnu knjigu i za njega se formira lični list.

(3) Osuđeno lice, bez obzira na dužinu izrečene kazne zatvora, obavezno se fotografiše i uzimaju mu se otisci papilarnih linija svih prstiju lijeve i desne ruke.

(4) Lice osuđeno na kaznu zatvora do jedne godine može se zadržati u prijemnom odjeljenju najduže petnaest dana, a lice koje je osuđeno preko jedne godine zatvora najduže trideset dana.

(5) U toku boravka u prijemnom odjeljenju osuđeno lice uz pomoć radnika prijemnog odjeljenja upoznaje se sa odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima u cilju upoznavanja sa osnovnim pravima, dužnostima i obavezama u toku izdržavanja kazne zatvora.

(6) Osuđeno lice – strani državljanin, odmah po prijemu na izdržavanje kazne zatvora upoznaje se o pravu da može ostvariti kontakt sa diplomatsko-konzularnim predstavnikom svoje države ili predstavnikom države koja štiti njegove interese, uz uslov reciprociteta.

(7) Odredbe ovog zakon, Pravilnika o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora i drugi propisi koji se odnose na prava i dužnosti osuđenih lica treba da budu dostupni osuđenim i maloljetnim licima u toku izdržavanja kazne zatvora.

(8) Uputstvo o vrstama i načinu vođenja evidencija o osuđenim i pritvorenim licima i vaspitanicima, donosi ministar.

Član 74.

(1) Na osnovu rezultata proučavanja ličnosti osuđenog lica, koje obavlja tim stručnjaka prijemnog odjeljenja vrši se procjena rizika osuđenog i utvrđuje se prijedlog programa postupanja koji odobrava rukovodilac Ustanove na zvaničnom rasporedu.

(2) Zvaničnom rasporedu prisustvuju rukovodilac Ustanove i njegovi pomoćnici, stručni tim prijemnog odjeljenja, vaspitači i referent za upošljavanje osuđenih lica.

(3) Na zvaničnom rasporedu osuđenom se saopštava vaspitni kolektiv, radno mjesto, intenzitet vaspitnog rada, datum sticanja formalnih uslova za odlučivanje o pogodnostima, kao i sve druge informacije koje su bitne za osuđenikovo uključivanje u osuđenički kolektiv.

(4) Promjene u programu postupanja prema osuđenim licima vrši rukovodilac Ustanove na prijedlog Službe tretmana.

4. Standardi smještaja, higijenski uslovi

Član 75.

(1) Svakom osuđenom licu obezbjeđuje se smještaj u zajedničkim prostorijama za spavanje, osim u slučajevima predviđenim članom 7. stav 2. ovog zakona.

(2) Zajednički boravak osuđenih lica iz člana 7. stav 2. ovog zakona može se obezbijediti na radnom mjestu, u procesu obrazovnih aktivnosti, objedovanja, tokom slobodnih aktivnosti u dnevnom boravku i krugu, upražnjavanju vjerskih potreba i sličnim prilikama, vodeći računa da se ne derogiraju razlozi zbog kojih osuđeni izdržava kaznu odvojeno od drugih.

(3) Svakom osuđeniku mora se obezbijediti poseban krevet, posteljina, dostupnost pitke vode, kao i ostali sanitarni uslovi neophodni za održavanje lične i kolektivne higijene.

(4) Smještaj osuđenih lica treba da odgovara higijenskim zahtjevima predviđenim ovim zakonom i mjesnim klimatskim prilikama na način da se omogući korišćenje prikladnih prostorija i uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uslovima i razmacima koji omogućavaju normalno održavanje lične higijene.

(5) Prostorije u kojima borave osuđena lica moraju obezbijediti zadovoljenje zdravstvenih i higijenskih potreba, dovoljnu količinu svježeg vazduha, grijanje, ventilaciju, te imati najmanje četiri kvadratna, ali ne manje od deset kubnih metara prostora na svako lice.

(6) Otvori za svjetlost u prostorijama u kojima borave osuđena lica moraju biti dovoljno veliki da omogućavaju čitanje pri dnevnom svjetlu u uobičajenim uslovima i da omogućavaju ulaz svježeg vazduha.

(7) Vještačko osvjetljenje mora odgovarati postojećim standardnim normama.

Član 76.

(1) Porodilje i majke koje njeguju djecu u toku izdržavanja kazne zatvora, smještaju se odvojeno od ostalih osuđenica.

(2) Osuđenim licima sa posebnim potrebama obezbjeđuje se smještaj primjeren vrsti i stepenu njihovih posebnih potreba.

(3) Sve prostorije u kojima borave i rade osuđena lica moraju se propisno održavati i redovno čistiti.

Član 77.

(1) U skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na muška osuđena lica, posebna pažnja posvećuje se potrebama žena osuđenica, u smislu njihovih fizičkih, stručnih, socijalnih i psiholoških potreba prilikom donošenja odluka koje se tiču bilo kojeg aspekta njihovog boravka u Ustanovi.

(2) Uprava Ustanove nastoji obezbijediti da obim aktivnosti dostupan ženama bude primjeren ulozi žene u savremenom društvu, te da bude u skladu sa obimom aktivnosti dostupnih muškarcima.

Član 78.

(1) Raspoređivanje osuđenih lica u prostorije za zajednički boravak i spavaonice sprovodi se uz pažljivu ocjenu svih okolnosti, posebno imajući u vidu, uzrast, lične osobine i sklonosti, kao i druga svojstva od kojih zavisi pozitivan međusobni uticaj i odsustvo opasnosti od međusobnog fizičkog i psihičkog ugrožavanja.

(2) Ustanove, u skladu sa tipom i karakterom ustanove, obezbjeđuju tehnički nadzor osuđenih i pritvorenih lica u zajedničkim prostorijama za boravak, poštujući njihovo pravo na privatnost.

Član 79.

(1) Zbog zdravstvenih razloga, rukovodilac Ustanove može na prijedlog ljekara, odobriti nošenje brade uz redovno i uredno održavanje, onoliko vremena koliko to zahtijevaju zdravstveni razlozi.

(2) Osuđenim licima – vjerskim službenicima na izdržavanju kazne zatvora omogućava se nošenje brade i kose u skladu sa vjerskim propisima određene konfesije.

5. Ishrana, odjeća i obuća

Član 80.

(1) Osuđenim licima ishrana se obezbjeđuje u pravilnim razmacima, pripremljena u obrocima koji kvantitetom i kvalitetom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a primjereni su dobi, zdravlju, te njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

(2) Hrana se dijeli u tri obroka kojim se punoljetnim osuđenim licima obezbjeđuje ishrana vrijednosti od najmanje 12.500 džula dnevno, a za maloljetna lica 14.500 džula.

(3) Osuđenim licima koja rade na težim poslovima obezbjeđuje se pojačana ishrana, a bolesnim, trudnicama i porođiljama po vrsti i količini koju odredi ljekar ili drugo stručno lice.

(4) Kvalitet i kvantitet hrane svakog dana provjerava ljekar ili drugo stručno lice i svoje zapažanje unosi u kontrolnu knjigu.

(5) Ustanove su dužne da vrše redovnu kontrolu hrane, vode, lične higijene osuđenih lica, te higijene smještaja, odjeće i posteljine, higijene kruga, radionica i drugih prostorija kojima borave i rade osuđena lica.

Član 81.

(1) Osuđenim licima može se obezbijediti besplatno rublje, odjeća i obuća koji su prilagođeni mjesnim klimatskim uslovima i godišnjem dobu i ne smije djelovati degradirajuće.

(2) Osuđenim licima koja kaznu zatvora izdržavaju u odjeljenjima sa posebnim režimom, Ustanova obezbjeđuje posebno rublje, odjeću i obuću vodeći računa o uslovima iz stava 1. ovog člana.

(3) Osuđena lica imaju pravo na posebna radna odijela i drugu odgovarajuću opremu, ako to zahtijevaju poslovi koje obavljaju.

(4) Osuđena lica kada koriste pogodnosti van Ustanove nose vlastitu odjeću.

(5) Pitanja ishrane, odjeće, obuće i rublja bliže se uređuju Pravilnikom o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora.

Član 82.

(1) U Ustanovi se može organizovati rad prodavnice u kojoj osuđena lica mogu kupovati prehrambene artikle i druge predmete za ličnu upotrebu.

(2) Ako u Ustanovi nema prodavnice, rukovodilac Ustanove dužan je obezbijediti nabavku navedenih artikala na drugi odgovarajući način.

6. Pravo na kontakte sa spoljnim svijetom, pravna pomoć, biračko pravo i zadovoljavanje vjerskih potreba

Član 83.

(1) Osuđena lica imaju pravo kontaktiranja sa članovima porodice i drugim licima i predstavnicima organizacija koje mogu pomoći u vezi ostvarivanja njihovih prava tokom boravka na izdržavanju kazne zatvora.

(2) Kontakti iz stava 1. ovog člana ostvaruju se putem posjeta, pisama i telefona u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora.

(3) Osuđena lica imaju pravo podnošenja pritužbi rukovodiocu Ustanove koji je dužan da ih razmotri bez odlaganja.

(4) Osuđena lica imaju pravo da se obraćaju i drugim nadležnim organima radi zaštite njihovih prava i zakonom zaštićenih interesa, bez straha da će zbog toga trpiti štetne posljedice.

(5) Ukoliko osuđeno lice nije dobilo odgovor na upućenu molbu ili pritužbu ili nije zadovoljan odlukom, može podnijeti pismenu pritužbu ministru ili ombudsmanu.

(6) Osuđena lica imaju pravo da bez prisustva službenih lica Ustanove razgovaraju sa inspektorima Ministarstva koji vrše nadzor, ombudsmanom, nadležnim sudom i braniocem po svom izboru.

Član 84.

(1) Osuđeno lice ima pravo na dopisivanje sa članovima svoje porodice bez ograničenja.

(2) Kada to zahtijevaju razlozi bezbjednosti, u Ustanovama zatvorenog tipa i odjeljenju sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja može se vršiti kontrola pisama i telefonskih razgovora, o čemu se obavještava osuđeno lice.

(3) Licima iz stava 1. ovog člana rukovodilac Ustanove može iz razloga bezbjednosti, za vrijeme dok oni traju uskratiti dopisivanje i telefonske razgovore, o čemu se obavještava osuđeno lice.

(4) Osuđeno lice ima pravo da ga posjeti punomoćnik koji ga zastupa u njegovim poslovima.

Član 85.

(1) Osuđena lica imaju pravo da primaju posjetu članova uže porodice, a na prijedlog službe tretmana i odobrenju rukovodioca Ustanove izuzetno i druga lica koja mogu pozitivno uticati na tok izdržavanja kazne zatvora.

(2) Osuđeno lice koje je strani državljanin ili lice bez državljanstva ima pravo da posjeti diplomatsko-konzularni predstavnik njegove države, ili države koja štiti njegove interese, u skladu sa međunarodnim propisima.

(3) Prilikom obavljanja posjete ovlašćeni radnik Ustanove može da pretrese posjetioca, ako to zahtijevaju razlozi bezbjednosti.

(4) Pravilnikom o kućnom redu Ustanove određuje se vrijeme, način i dužina trajanja posjete koju primaju osuđena lica.

Član 86.

(1) Osuđeno lice, u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora, ima pravo na prijem paketnih pošiljki koje se uz njegovo obavezno prisustvo pregledaju prije uručjenja.

(2) Predmeti iz paketne pošiljke, čije držanje i posjedovanje nije dozvoljeno, oduzimaju se i deponuju, o čemu se osuđenom licu izdaje potvrda.

Član 87.

Ustanova obezbjeđuje stručno lice za pružanje pravne pomoći osuđenim licima radi preduzimanja potrebnih radnji za zaštitu njihovih prava i zakonom zaštićenih interesa vezanih za izdržavanje kazne zatvora.

Član 88.

(1) Rukovodilac Ustanove obezbjeđuje da osuđena lica budu u mogućnosti da ostvaruju svoje biračko pravo na izborima za sve nivoe vlasti, u mjeri u kojoj to pravo nije ograničeno važećim izbornim zakonom.

(2) Radi ostvarivanja navedenog prava, rukovodilac Ustanove, ili lice koje on ovlasti, dužan je da kontaktira nadležnu Izbornu komisiju u vezi sa načinom, vremenom ili drugim neophodnim radnjama za provođenje procedure glasanja unutar Ustanove.

Član 89.

(1) Svako osuđeno lice, ima pravo da zadovoljava svoje vjerske potrebe, da prisustvuje vjerskim obredima ili skupovima organizovanim unutar Ustanove, da se moli prema propisima vjerskih zajednica i da koristi vjersku literaturu.

(2) Ustanove su dužne obezbijediti odgovarajuće uslove za obavljanje vjerskih obreda u dogovoru sa nadležnim predstavnikom određene vjerske zajednice.

(3) Vrijeme, trajanje, način korišćenja i druga pitanja od interesa za ostvarivanje prava iz ovog člana, uređuju se Pravilnikom o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora.

7. Rad osuđenih lica i prava po osnovu rada

Član 90.

(1) Osuđenim licima, sposobnim za rad omogućava se radno angažovanje u skladu sa raspoloživim kapacitetima Ustanove.

(2) Osuđenim licima koja su se pozitivno izjasnila za svoje radno angažovanje određuje se vrsta posla u skladu sa potrebama njihovog prevaspitanja, njihovim psihofizičkim i zdravstvenim sposobnostima, sklonostima, ličnim svojstvima i stečenim stručnim kvalifikacijama, vodeći računa o održavanju reda i discipline i svrhe izvršenja krivičnih sankcija.

(3) Prilikom određivanja vrste posla, koliko je moguće, vodi se računa i željama osuđenih lica da rade određeni posao.

Član 91.

(1) Radno angažovanje ostvaruje se u okviru privredne jedinice u Ustanovi i van Ustanove, kao i na poslovima od zajedničkog interesa za život i rad osuđenih lica, u skladu sa predviđenim programom postupanja.

(2) Organizacija i način rada u privrednim jedinicama treba da odgovaraju i da su slični organizaciji i načinu rada drugih pravnih lica.

(3) Ustanova može uz saglasnost Ministarstva organizovati pogone i radilišta i van sjedišta Ustanove, ukoliko su obezbijeđeni uslovi za izvršenje kazne zatvora propisani ovim zakonom.

(4) Osnivanje, organizacija i poslovanje privrednih jedinica uređuje se posebnim propisom.

Član 92.

(1) Licu koje je osuđeno na kaznu zatvora u trajanju do jedne godine može se u opravdanim slučajevima odobriti da za vrijeme izdržavanja kazne nastavi obavljati poslove u pravnom licu u kome je te iste poslove obavljao u vrijeme pozivanja na izdržavanje kazne, pod uslovom da počinjeno krivično djelo nije u vezi sa tim poslovima i da ranije nije osuđivano.

(2) Odobrenje iz stava 1. ovog člana donosi ministar na zahtjev pravnog lica u kome je osuđeno lice zaposleno, uz pristanak osuđenog lica i po pribavljenom mišljenju Ustanove.

(3) Međusobna prava i obaveze Ustanove sa pravnim licem koje angažuje osuđeničku radnu snagu regulišu se ugovorom.

Član 93.

(1) Redovno radno vrijeme osuđenih lica je do 40 časova sedmično.

(2) Izuzetno, radno vrijeme, uz saglasnost ili na zahtjev osuđenog lica može trajati i duže od redovnog samo u slučajevima i pod uslovima određenim zakonom, o čemu odlučuje rukovodilac Ustanove.

(3) Za osuđena lica koja pohađaju nastavu opšteg ili stručnog obrazovanja radno vrijeme ne može biti duže od 30 časova sedmično.

(4) Van redovog radnog vremena, osuđena lica mogu se uposliti dva sata dnevno na poslovima održavanja čistoće prostorija i drugim tekućim poslovima u Ustanovi i za taj rad ne primaju naknadu.

(5) Rad osuđenog za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ne uračunava se u radni staž.

(6) Osuđena lica koja rade imaju dnevni, nedjeljni i godišnji odmor, kao i pravo na naknadu za svoj rad.

(7) Za pronalaskе, tehnička unapređenja i djela intelektualne svojine ostvarena za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, osuđenom licu pripadaju prava po opštim propisima.

(8) Način korišćenja, trajanja i druga pitanja u vezi odmora, te visina naknade za rad bliže se propisuje Pravilnikom o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora.

Član 94.

(1) Osuđenim licima koja ne rade zbog svoje nesposobnosti i socijalno ugroženim licima, Ustanova obezbjeđuje sredstva za održavanje lične higijene.

(2) Osuđenim licima koja obole na radu ili u vezi sa radom u toku izdržavanja kazne zatvora u Ustanovi pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju samopovređivanja.

Član 95.

(1) Osuđena lica slobodno raspoložu naknadom koju primaju za svoj rad.

(2) Izuzetno od odredbe iz stava 1. ovog člana, predmet izvršenja može biti polovina mjesečne naknade za rad na osnovu izvršne odluke nadležnog suda po kojoj je osuđeno lice obavezano davati izdržavanje, odnosno nadoknaditi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom ili podmiriti druge obaveze.

Član 96.

(1) Osuđena lica imaju pravo na osiguranje od nesreće na poslu i profesionalnog obolenja pod istim uslovima kao i radnici koji su zaposleni u drugim pravnim licima ili drugim organizacijama.

(2) Mjere zaštite na radu osuđenih lica primenjuju se po opštim propisima.

8. Zdravstvena zaštita

Član 97.

(1) Osuđenim licima tokom izdržavanja kazne zatvora obezbjeđuje se zdravstvena zaštita.

(2) Troškove liječenja snosi Ustanova, osim ako je do narušavanja zdravlja došlo samopovređivanjem.

(3) Osuđena lica imaju pravo na liječenje, popravku i vađenje zuba.

(4) Stomatološka protetika omogućuje se o trošku osuđenog lica.

(5) Ako osuđeno lice nema sredstava, a stomatološka protetika prema mišljenju ljekara Ustanove se ne može odgoditi bez opasnosti po zdravlje, troškove snosi Ustanova.

(6) Potreba nabavke ortopedskog pomagala, naočala, slušnog aparata ili drugog pomagala, na prijedlog ljekara Ustanove, utvrđuje se u skladu sa propisima iz oblasti zdravstva.

Član 98.

(1) U slučajevima kad ne postoji mogućnost liječenja u Ustanovi i mogućnost obavljanja potrebnog specijalističkog pregleda u Ustanovi, oboljelo osuđeno lice upućuje se u zdravstvenu ustanovu.

(2) Konačnu odluku o upućivanju osuđenog u zdravstvenu ustanovu donosi rukovodilac Ustanove na prijedlog ljekara Ustanove, uz preduzimanje odgovarajućih bezbjednosnih i drugih mjera tokom sprovođenja do zdravstvene ustanove, obezbjeđenja u toku specijalističkog pregleda, liječenja i tokom sprovođenja do Ustanove.

(3) Liječenje osuđenog sprovodi se uz njegov pristanak.

(4) O smještaju osuđenog lica u stacionar Ustanove odlučuje ljekar Ustanove.

(5) Vrijeme provedeno na liječenju u zdravstvenoj ustanovi uračunava se u izdržavanje kazne zatvora.

Član 99.

(1) Osuđeno lice može da traži odobrenje za specijalistički pregled o svom trošku, ako takav pregled nije odredio ljekar Ustanove.

(2) Specijalistički pregled iz stava 1. ovog člana odobrava rukovodilac Ustanove.

(3) Odobreni specijalistički pregled vrši se u prisustvu zdravstvenog radnika Ustanove, u skladu sa članom 98. stav 2. ovog zakona.

Član 100.

(1) Osuđenici za vrijeme trudnoće, porođaja i materinstva obezbjeđuje se stručna ljekarska njega.

(2) Ukoliko je dijete rođeno u Ustanovi, ta činjenica ne navodi se u izvodu iz matične knjige rođenih.

(3) Osuđenica nakon porođaja može zadržati dijete do navršene jedne godine života, poslije čega se u sporazumu sa njom, dijete predaje porodici ili organu socijalnog staranja nadležnom po mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenice.

Član 101.

(1) Osuđeno lice koje za vrijeme izdržavanja kazne zatvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje smješta se u odgovarajuću specijalizovanu zdravstvenu ustanovu.

(2) O smještaju u smislu stava 1. ovog člana odlučuje ministar na prijedlog rukovodioca Ustanove, uz obrazloženo mišljenje stručnog tima ljekara kojeg imenuje rukovodilac Ustanove.

(3) U zdravstvenoj ustanovi osuđeno lice ostaje dok ne prestanu razlozi zbog kojih je smješteno, a najduže do isteka kazne zatvora.

Član 102.

(1) Kada je to u interesu zdravlja osuđenog lica, zavodski ljekar može odrediti da se osuđeni fizički ograniči u kretanju upotrebom odgovarajuće odjeće ili kaiševa koji se u tu svrhu upotrebljavaju u zdravstvenim ustanovama.

(2) Sredstava za ograničavanje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera iz zdravstvenih razloga, po nalogu i pod kontrolom ljekara, da bi se spriječilo samopovređivanje ili napad na druga lica, te sprečavanje uništavanja imovine od strane osuđenog lica.

(3) O svakoj upotrebi sredstava za ograničavanje kretanja sačinjava se izvještaj koji se čuva u zdravstvenom kartonu osuđenog lica, a jedan primjerak se dostavlja Ministarstvu.

(4) Sredstva za ograničavanje kretanja ne mogu se upotrebljavati kao kazna.

Član 103.

(1) Osuđeno lice ima pravo da bude upoznato sa nalazima o njegovom zdravstvenom stanju i sadržinom njegovog zdravstvenog kartona, osim u slučajevima predviđenim opštim propisima o zdravstvu.

(2) Ako zbog ozbiljne ugroženosti svog zdravlja ili života osuđeni nije u mogućnosti da obavijesti bračnog druga ili drugog člana uže porodice, odnosno drugo lice koje on odredi, uprava Ustanove dužna je bez odlaganja iste obavijestiti.

Član 104.

(1) U slučaju smrti osuđenog lica, Ustanova je dužna bez odlaganja obavijestiti bračnog druga ili drugog člana uže porodice, sud koji je osuđenog uputio na izdržavanje kazne i matičara nadležnog po mjestu sjedišta Ustanove ili po mjestu gdje je nastupila smrt lica.

- (2) Posmrtni ostaci predaju se porodici.
- (3) Ako članovi porodice ne prihvate posmrtne ostatke, isti se sahranjuje na mjesnom groblju o trošku Ustanove.

Član 105.

(1) U skladu sa zakonskim propisima iz oblasti zdravstvene zaštite, služba za zdravstvenu zaštitu preko uprave Ustanove dužna je izvršavati obaveze podnošenja odgovarajućih izvještaja nadležnim organima i institucijama.

(2) Služba za zdravstvenu zaštitu u odgovarajućoj pismenoj formi podnosi rukovodiocu Ustanove:

- a) periodične izvještaje o zdravstvenom stanju lica lišenih slobode,
- b) izvještaj da je fizičko ili duševno stanje osuđenog narušeno ili ugroženo zbog dužine ili načina izdržavanja kazne i da preporuči mjere za postupanje sa tim licem,
- v) nalaze i preporuke o količini i kvalitetu hrane za osuđena i pritvorena lica i
- g) nalaze i preporuke o poboljšanju higijene osuđenih i pritvorenih lica, u Ustanovi, stanju sanitarnih prostorija i uređaja, grijanja, osvjetljenja i ventilacije prostorija u kojima borave osuđena i pritvorena lica.

(3) Rukovodilac Ustanove dužan je da bez odlaganja preduzme mjere koje mu preporuči služba za zdravstvenu zaštitu.

9. Odbijanje uzimanja hrane – štrajk glađu

Član 106.

(1) Ako osuđeno ili pritvoreno lice štrajkuje glađu, o tome se odmah obavještava rukovodilac Ustanove, a u roku od 72 časa obavještava se sud koji vodi postupak i Ministarstvo.

(2) Osuđeni koji odbije da uzima hranu, smješta se u stacionar ili drugu posebnu prostoriju, svakodnevno ga kontroliše ljekar i sve bitne promjene njegovog zdravstvenog stanja unosi u zdravstveni karton, o čemu redovno izvještava rukovodioca Ustanove.

Član 107.

(1) Ako usljed odbijanja hrane budu ugrožene vitalne funkcije osuđenog, odluku o preduzimanju neophodnih medicinskih mjera, bez pristanka osuđenog ili pritvorenog, donosi ljekar ili stručni tim ljekara, kada je to posebnim zakonom ili drugim propisom određeno.

(2) Stručni tim iz stava 1. ovog člana formira ljekar Ustanove u saradnji i konsultacijama sa rukovodiocem Ustanove i sudom koji vodi krivični postupak, ako zakonom ili drugim propisima nije drugačije određeno.

(3) O potrebi preduzimanja neophodnih medicinskih mjera obavještava se sud koji vodi postupak i Ministarstvo.

(4) Prilikom postupanja sa osuđenim i pritvorenim licima koji štrajkuju glađu i u skladu sa članom 106. stav 1. ovog zakona, ljekari, osim propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, uzimaju u obzir i propise iz oblasti zdravstva u Republici Srpskoj, kao i međunarodne standarde i propise u vezi sa etičkim postupanjem ljekara sa licima koja štrajkuju glađu.

10. Testiranje na zarazne bolesti, alkohol i opojna sredstva

Član 108.

(1) U slučaju osnovane sumnje u postojanje zaraznih bolesti, konzumiranje alkohola i opojnih sredstava, od osuđenog lica uzimaju se uzorci krvi i mokraće u mjeri neophodnoj za ispitivanje prema pravilima medicinske struke, odnosno korišćenja odgovarajućeg testa.

(2) Smještaj u posebnu prostoriju ili prostoriju stacionara zbog sumnji na medicinska stanja iz stava 1. ovog člana, kao i testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva, primjenjuju se pod nadzorom ljekara.

11. Obrazovanje osuđenih lica

Član 109.

(1) Maloljetna i mlađa punoljetna lica imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje do nivoa trećeg stepena, a Ustanova je dužna organizovati nastavu u skladu sa propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju.

(2) Nastava iz stava 1. ovog člana organizuje se i za ostala osuđena lica za koje je to korisno i potrebno u skladu sa utvrđenim programom postupanja.

(3) Na rad škola koje se osnivaju u Ustanovi primjenjuju se propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju Republike Srpske.

Član 110.

(1) Osnovno i srednje stručno obrazovanje osuđenih lica može se organizovati u saradnji sa školama u mjestu sjedišta Ustanove, o čemu se zaključuje poseban ugovor.

(2) Ustanova može organizovati i posebne oblike stručnog osposobljavanja osuđenih lica (kurseve, seminare i slično).

(3) Osuđena lica mogu biti vanredni đaci i studenti škola, fakulteta i kurseva van Ustanove, ako to razlozi bezbjednosti dozvoljavaju i ako se programom postupanja ocijeni da je to korisno za postizanje svrhe izvršenja kazne.

(4) Osuđena lica koja završe određenu školu ili steknu kvalifikaciju u Ustanovi dobijaju svjedočanstvo, iz kojeg se ne smije vidjeti da su osnovno i srednje stručno obrazovanje stečeni u Ustanovi.

(5) Troškove školovanja iz stava 3. ovog člana snosi osuđeno lice.

12. Slobodno vrijeme

Član 111.

(1) Ustanove su dužne da osuđenim licima obezbijede uslove za korišćenje slobodnog vremena u cilju sticanja i zadovoljavanja njihovih kulturnih, umjetničkih i duhovnih potreba, kao i potreba za sportskim i drugim rekreativnim aktivnostima.

(2) U okviru slobodnog vremena u Ustanovi organizuju se slobodne aktivnosti kao dopunski oblik opšteg i srednjeg stručnog obrazovanja, radi sticanja pozitivnih navika za racionalno korišćenje slobodnog vremena.

(3) U cilju ostvarivanja aktivnosti iz stava 2. ovog člana, mogu se organizovati sportske, dramske, literarne, muzičke i druge sekcije i održavati priredbe i takmičenja.

(4) Osuđenim licima koja borave ili rade u zatvorenom prostoru omogućuje se boravak na otvorenom prostoru u trajanju od najmanje dva časa dnevno.

Član 112.

(1) Svaka Ustanova, po pravilu, ima biblioteku koja je na raspolaganju svim kategorijama osuđenih lica.

(2) Biblioteka treba da bude snabdjevena širokim asortimanom knjiga za razonodu, kao i stručnom literaturom, koju u skladu sa mogućnostima Ustanove treba konstantno dopunjavati.

(3) Osuđena lica mogu koristiti dnevnu i periodičnu štampu, svoje knjige i časopise za čitanje, te druga sredstva javnog informisanja.

13. Pogodnosti i uslovi za odobravanje pogodnosti koje se koriste van Ustanove

Član 113.

(1) Za dobro ponašanje i zalaganje na radu, osuđenim licima mogu se odobravati pogodnosti.

(2) Pogodnosti su skup podsticajnih mjera usmjerenih na pružanje povjerenja osuđenom licu u cilju održavanja i promovisanja odnosa sa porodicom, kao i podsticanja ličnog učešća u ostvarivanju programa postupanja, jačanja odgovornosti i samopouzdanja, radi osposobljavanja za samostalni život u skladu sa pravnim poretkom i normama društva.

(3) Pogodnosti u smislu stava 1. ovog člana mogu biti:

a) pogodnosti koje se koriste u krugu Ustanove i

b) pogodnosti koje se koriste van Ustanove.

(4) Pogodnosti odobrava rukovodilac Ustanove ili lice koje on ovlasti.

(5) Licima koja su upućena na izdržavanje kazne zatvora prije pravosnažnosti presude ne mogu se odobravati pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove.

(6) Licu koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a u toku je vođenje drugog krivičnog postupka protiv njega, ne može se odobravati pogodnost koja se koriste van kruga Ustanove sve do okončanja krivičnog postupka koji se vodi, odnosno donošenja pravosnažne presude.

(7) Stranim državljanima, licima bez državljanstva i licima sa dvojnim državljanstvom koja imaju prebivalište u stranoj državi ne mogu se odobravati pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove ukoliko sa državom čiji je osuđeno lice državljanin ili dvojni državljanin nije ratifikovan sporazum o međunarodnoj pravnoj pomoći i saradnji u oblasti izvršenja krivičnih sankcija.

(8) Osuđenim licima kojima je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora ne mogu se odobravati pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove.

Član 114.

(1) Osuđenim licima koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora mogu se odobravati sljedeće pogodnosti koje se koriste van kruga u Ustanove i to:

a) slobodan izlaz van kruga Ustanove u trajanju do 24 časa nakon svakih sedam dana provedenih na izdržanju kazne zatvora (četiri puta u toku mjeseca koji se u pravilu koriste u neradne dane),

b) slobodan izlaz u grad u čijem je sjedištu Ustanova, u trajanju do pet sati jednom u mjesecu,

v) dopust do šest dana u toku jedne godine koji se dodjeljuje isključivo kao nagrada za dobro vladanje i ponašanje,

g) vanredni dopust do sedam dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora u slučaju teške bolesti ili smrti člana porodice, elementarnih nepogoda ili teških socijalnih slučajeva,

d) slobodan izlaz van kruga Ustanove do dva dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora za vjerske praznike,

đ) slobodan izlaz van kruga Ustanove jedan dan u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora za praznike Republike Srpske, odnosno BiH i

e) godišnji odmor u krugu porodice.

(2) Pogodnosti iz stava 1. ovog člana, t. a), b), v), d), đ) i e) smatraju se redovnim pogodnostima, a pogodnost iz tačke g) je vanredna pogodnost koja se odobrava samo u izuzetnim slučajevima.

(3) Broj i intenzitet korišćenja pogodnosti van Ustanove, sem pogodnosti iz tačke g) dodjeljuje se u skladu sa klasifikaciono-stimulativnom grupom u koju je klasifikovano i raspoređeno osuđeno lice.

(4) Pravilnik o klasifikaciji i reklasifikaciji osuđenih lica donosi ministar.

Član 115.

(1) Nakon što izdrže jednu polovinu pravosnažno izrečene kazne zatvora, pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove mogu se odobravati osuđenim licima:

a) koja su osuđena na kaznu zatvora u trajanju od deset i više godina, bez obzira na vrstu krivičnog djela,

b) koja su osuđena na kaznu zatvora u trajanju do deset godina zbog počinjenog krivičnog djela genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlašćene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga, razbojništva, silovanja, obljuba nad nemoćnim licem, polnog nasilja nad djetetom, trgovine ljudima radi vršenja prostitucije i organizovanog kriminala i

v) povratnicima u vršenju krivičnih djela, alkoholičarima i narkomanima, bez obzira na visinu izrečene kazne zatvora.

(2) Nakon izdržane jedne trećine pravosnažno izrečene kazne zatvora, osim lica iz stava 1. t. b) i v), mogu se odobriti pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove licima koja su osuđena na kaznu zatvora u trajanju od pet do deset godina.

(3) Drugim osuđenim licima koja su osuđena na kaznu zatvora do pet godina, osim lica iz stava 1. t. b) i v), može se odobriti pogodnost koja se koristi van kruga Ustanove nakon izdržane jedne četvrtine pravosnažno izrečene kazne zatvora.

(4) Za osuđena lica iz stava 1. ovog člana, kao i za sva ona lica za koja se procijeni da bi njihov boravak van kruga Ustanove mogao izazvati negativne reakcije socijalne sredine, prije odobravanja pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove potrebno je pribaviti mišljenje nadležne policijske stanice i nadležnog opštinskog organa socijalnog staranja.

(5) Kriteriji iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana ne odnose se na vanredne pogodnosti, kada se odobravaju u izuzetnim slučajevima.

(6) Uz molbu za odobravanje vanrednog dopusta, osuđeno lice dužno je priložiti originalnu dokumentaciju, ili kopiju originalne dokumentacije ovjerenu od nadležnog opštinskog organa uprave, u vezi s razlogom zbog kojeg traži dopust.

(7) Svako neopravdano kašnjenje sa odobrene pogodnosti duže od 24 časa, kao i svako samovoljno udaljevanje iz Ustanove smatra se bjekstvom.

(8) Pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove ne mogu se koristiti van teritorije Republike Srpske, odnosno BiH.

(9) Pogodnosti koje se koriste u krugu Ustanove propisuju se Pravilnikom o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora.

14. Procjena rizika, obavezan nadzor i nadzor van obaveznog nadzora

Član 116.

(1) Prilikom prijema, kao i prilikom odlučivanja o pogodnostima van Ustanove za svako osuđeno lice vrši se procjena:

a) visine rizika za zajednicu u slučaju bjekstva osuđenog i

b) stepena vjerovatnoće da će takvo lice pokušati izvršiti bjekstvo samo ili uz spoljnu pomoć.

(2) Klasifikaciju bezbjednosti treba neprestano ispitivati tokom cijelog vremena izdržavanja kazne zatvora i shodno procijenjenom stepenu rizika bezbjednosnih uslova donijeti odgovarajuću odluku o odobravanju ili neodobravanju pogodnosti.

(3) Procjena rizika bjekstva – bezbjednosnih uslova, obavezno uključuje:

a) prijetnju javnosti – zajednici u slučaju da osuđeni izvrši bjekstvo,

b) prethodno ponašanje, pokušaj bjekstva, ranije lišenje slobode po potjernici,

v) pristup spoljnoj pomoći,

g) ranija osuđivanost,

d) lične i porodične prilike,

đ) raniji boravak van područja Republike Srpske, odnosno BiH, sklonost stalnim putovanjima iz mjesta u mjesto ili često mijenjanje mjesta prebivališta, odnosno boravišta,

e) lično učešće u ostvarivanju programa postupanja,

- ž) priroda krivičnog djela zbog kojeg je osuđen,
- z) način, pobude i posljedice izvršenog krivičnog djela,
- i) stav prema žrtvi,
- j) dužina izrečene kazne zatvora,
- k) moguća prijetnja drugim licima,
- l) moguća prijetnja od strane drugih osuđenika i
- lj) druge okolnosti koje mogu biti od značaja za procjenu bezbjednosnog rizika.

Član 117.

(1) Prilikom odobravanja redovnih i vanrednih pogodnosti, rukovodilac Ustanove odlučuje o potrebi nadzora.

(2) Nadzor se obavezno određuje ako je pogodnosti koja se koristi van Ustanove odobrena:

- a) licu osuđenom na kaznu zatvora od deset i više godina, bez obzira na vrstu krivičnog djela,
- b) licu osuđenom na kaznu zatvora u trajanju do deset godina zbog počinjenog krivičnog genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlašćene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga, razbojništva, silovanja, obljuba nad nemoćnim licem, polnog nasilja nad djetetom, trgovine ljudima radi vršenja prostitucije i organizovanog kriminala i
- v) povratnicima u vršenju krivičnih djela, alkoholičarima i narkomanima bez obzira na visinu izrečene kazne zatvora.

Član 118.

(1) Osim obaveznog nadzora, potreba za određivanjem mjera nadzora ocjenjuje se i određuje prilikom svakog odobravanja pogodnosti van Ustanove.

(2) Nadležna služba Ustanove, dužna je pored procjene rizika i drugih okolnosti prilikom odobravanja pogodnosti van Ustanove pratiti ponašanje i realizaciju programa postupanja osuđenog lica i to redovno, organizovano uz sistemsko zapažanje i praćenje, primjenom savremenih penoloških metoda.

(3) Mjere nadzora mogu trajati dok traje potreba, a najduže 15 dana do isteka kazne.

15. Mjere zabrane, ograničenja i izvršenje mjera zabrane

Član 119.

(1) Uprava Ustanove koristi nadzor kako bi mogla procijeniti opasnost koja prijete od svakog osuđenog, obezbijediti da svaki osuđeni bude podvrgnut uslovima bezbjednosti, a sve u cilju sprečavanja bjekstva osuđenika i zaštite javnosti, odnosno javnog poretka, na način da nadzirani proces dovede do tačke bezbjednog puštanja osuđenika u zajednicu za vrijeme izdržavanja kazne zatvora i održavanja ravnoteže između programa bezbjednosti i socijalne reintegracije.

(2) Nadzor podrazumijeva uvid u djelatnost i ponašanje osuđenog koji se provodi redovno, organizovano i sistematski, primjenom mjera zabrane, obavještenja, oduzimanja nedozvoljenih predmeta, privremenim zadržavanjem isprava, praćenjem lica, predmeta ili događaja, vizuelno ili putem tehničkih metoda i sredstava.

(3) Mjere zabrane koje se mogu odrediti prema osuđenom koji koristi pogodnosti van Ustanove i su:

- a) zabrana napuštanja boravišta ili prebivališta i
- b) zabrana putovanja.

(4) U ostale mjere zabrane spadaju:

- a) zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja,
- b) zabrana boravka u blizini određenih objekata ili institucija,
- v) zabrana sastajanja sa određenim licima,

- g) zabrana posjećivanja određene adrese ili adresa,
- d) zabrana promjene mjesta korišćenja pogodnosti,
- đ) privremeno zadržavanje isprava i vozačke dozvole koje se mogu koristiti za prelazak državne granice,
- e) zahtjev za povremeno javljanje policijskoj stanici ili drugom određenom organu,
- ž) zahtjev da period pogodnosti van Ustanove prema osuđenom bude predmet bliskog nadzora,
- z) zahtjev za boravak na određenoj adresi,
- i) zahtjev da bude na određenoj adresi u određeno vrijeme i
- j) ograničenje udaljenosti kretanja van sjedišta Ustanove.

(5) Rukovodilac Ustanove uz korišćenje pogodnosti može osuđenom izreći mjere zabrane i ostale mjere zabrane, bilo odvojeno ili zajedno, kao i traženje od nadležne policijske stanice ili drugog organa povremeno ili stalno informisanje ili izvještaj o načinu ponašanja i korišćenju pogodnosti od strane osuđenog ili odrediti prilikom izlaska u grad ili drugo mjesto koje je od mjesta sjedišta Ustanove udaljeno više od pet kilometara, da osuđenici mogu posjetiti takvo mjesto samo uz prethodno pismeno odobrenje rukovodioca Ustanove u kojem mora biti navedeno takvo mjesto.

(6) U toku izdržavanja kazne, mjeru zabrane ili nadzora određuje i ukida rukovodilac Ustanove.

(7) Protiv odluke rukovodioca Ustanove iz stava 5. ovog člana, osuđeni može uputiti pritužbu Ministarstvu i ombudsmanu.

Član 120.

(1) Mjere zabrane i ostale mjere zabrane naređene uz odobrenje o korišćenju pogodnosti van Ustanove provodi nadležni policijski organ ili drugi određeni organ.

(2) Rukovodilac Ustanove dužan je da organima unutrašnjih poslova u mjestu sjedišta Ustanove i mjesta korišćenja pogodnosti, osim obavještenja o svim osuđenim koji koriste pogodnosti na području njene nadležnosti, dostaviti i sve pisane odluke o svim određenim mjerama zabrane, zahtjevima, kao i sve važne informacije koje mogu biti od značaja za pitanja bezbjednosti i zaštite javnog poretka.

(3) Rukovodilac Ustanove dužan je da sve pisane odluke i informacije iz stava 2. ovog člana dostavi i drugom organu, koji je određen za provođenje mjera zabrane, određenih zahtjeva ili nadzora.

16. Premještaj osuđenih lica

Član 121.

(1) Nakon izdržane jedne polovine izrečene kazne zatvora, na molbu osuđenog lica može se odobriti premještaj iz jedne u drugu Ustanovu, o čemu rješenjem odlučuje ministar.

(2) Ako je molba osuđenog za premještaj odbijena, nova molba se može podnijeti po proteku šest mjeseci od donošenja odluke po prethodnoj molbi, ako se radi o kazni zatvora preko jedne godine, odnosno nakon tri mjeseca ako se radi o kazni zatvora do jedne godine.

(3) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba niti se može pokrenuti upravni spor.

Član 122.

(1) Kada to zahtijevaju razlozi bezbjednosti ili zbog organizacije izvršenja kazne zatvora, rukovodilac Ustanove može podnijeti prijedlog za premještaj osuđenog lica u drugu Ustanovu, o čemu rješenjem odlučuje ministar.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba niti se može pokrenuti upravni spor.

(3) Ako je prijedlog rukovodioca Ustanove odbijen, novi prijedlog može se podnijeti nakon šest mjeseci od dana prijema rješenja.

(4) Rukovodilac Ustanove, uz pismenu saglasnost osuđenog lica, iz razloga bezbjednosti, može ministru podnijeti prijedlog za premještaj na izdržavanje kazne u drugi entitet u kojem osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište.

(5) Rješenje o premještaju iz stava 4. ovog člana donosi ministar nakon pribavljene saglasnosti ministra pravde entiteta u koji se osuđeni premješta.

(6) Rukovodilac Ustanove poluotvorenog tipa može podnijeti prijedlog za premještaj osuđenog lica u ustanovu zatvorenog tipa, ako osuđeno lice, u toku izdržavanja kazne, bude novom presudom pravosnažno osuđen na kaznu zatvora u trajanju dužem od dvije godine.

(7) Ministar može izvršiti premještaj osuđenog lica u drugu Ustanovu iz bezbjednosnih razloga i bez prijedloga rukovodioca Ustanove.

(8) Troškove premještaja snosi Ustanova iz koje se vrši premještaj.

17. Prekid izdržavanja kazne zatvora

Član 123.

(1) Na molbu osuđenog lica, ministar može rješenjem odobriti prekid izdržavanja kazne zatvora, ako su nastupili sljedeći razlozi:

a) ako je obolio od teže akutne bolesti – dok bolest traje, s tim da se svakih 90 dana preispituje doneseno rješenje,

b) usljed smrtnog slučaja ili teške bolesti u porodici – najduže šest mjeseci,

v) ako je potrebno da obavi poljske ili sezonske radove ili radove izazvane elementarnim nepogodama, a u porodici nema članova sposobnih za rad – najduže šest mjeseci,

g) radi polaganja ispita za koji se pripremao ili zbog završetka školovanja – najduže šest mjeseci i

d) ako Ustanova ne raspolaže odgovarajućim prostorijama za boravak osuđenica za vrijeme trudnoće, porođaja i materinstva – najviše do navršene jedne godine života djeteta.

(2) U molbi za prekid izdržavanja kazne zatvora navode se razlozi i prilažu originalni dokumenti izdati od nadležnog organa, ili kopije originalnih dokumenta ovjerenih od strane nadležnog opštinskog organa uprave, koji molbu treba da učine opravdanom.

(3) Molbu osuđenog za prekid izdržavanja kazne zatvora sa pratećom dokumentacijom i mišljenjem, Ustanova je dužna dostaviti Ministarstvu u roku od tri dana od dana prijema molbe.

(4) Protiv rješenja kojim je odbijena molba za prekid izdržavanja kazne može se izjaviti žalbu ministru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(5) Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

(6) Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora ne uračunava se u izdržanu kazne zatvora.

Član 124.

(1) Ako se za vrijeme trajanja prekida utvrdi da je prekid odobren na osnovu lažnih isprava ili drugih dokaza, odnosno da se prekid ne koristi u svrhu za koju je odobren, opoziva se rješenje iz člana 123. ovog zakona, a osuđenom licu nalaže se da se javi na dalje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema rješenja o opozivu.

(2) Rješenje o opozivu prekida izdržavanja kazne zatvora dostavlja se Ustanovi i licu koje se nalazi na prekidu izdržavanja kazne.

(3) Ako se osuđeno lice ne javi na dalje izdržavanje kazne zatvora postupa se u skladu sa odredbama iz člana 153. ovog zakona.

Član 125.

(1) U slučaju određivanja pritvora za drugo krivično djelo, sud koji je odredio pritvor obavezan je donijeti rješenje o prekidu izdržavanja kazne zatvora.

(2) Prekid izdržavanja kazne iz stava 1. ovog člana traje do ukidanja pritvora.

18. Disciplinska i materijalna odgovornost osuđenih lica

Član 126.

(1) Osuđena lica dužna su da se pridržavaju odredaba ovog zakona, pravila kućnog reda i drugih propisa iz oblasti izvršenja kazne zatvora i da postupaju po zakonitim naređenjima službenih lica.

(2) Ponašanje koje je suprotno odredbama stava 1. ovog člana predstavlja disciplinski prekršaj, za koji osuđeno lice može biti disciplinski kažnjeno.

(3) Disciplinski prekršaji mogu biti lakši i teži.

(4) Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti osuđenih lica donosi ministar.

Član 127.

Laki disciplinski prekršaji su:

- a) davanje na korišćenje stvari drugom licu za koje nema odobrenje,
- b) posjedovanje i uzimanje lijekova bez odobrenja,
- v) neovlašćeno uzimanje ili korišćenje tuđih stvari,
- g) podsticanje drugog na vršenje prekršaja,
- d) namjerno prljanje prostorija ustanove,
- đ) neovlašćeno kontaktiranje sa drugim licima i
- e) zanemarivanje lične higijene.

Član 128.

(1) Teži disciplinski prekršaji su:

- a) odbijanje izvršenja zakonitog naređenja službenog lica,
- b) podstrekavanje na pobunu ili bjekstvo,
- v) pripremanje bjekstva, pokušaj bjekstva i bjekstvo,
- g) pomaganje drugim osuđenim licima pri pripremanju bjekstva ili bjekstvu,
- d) organizovanje i učešće u pobuni,
- đ) nasilničko ponašanje prema drugim osuđenim licima,
- e) namjerno uništavanje tuđe imovine i imovine Ustanove,
- ž) uzimanje od drugih osuđenih lica naknade u novcu ili naturi,
- z) udaljavanje iz Ustanove ili sa radilišta bez odobrenja službenog lica,
- i) unošenje, posjedovanje, preprodaja i uživanje alkohola i opojnih droga u Ustanovi,
- j) izrada, posjedovanje i unošenje u Ustanovu nedozvoljenih predmeta,
- k) neopravdano kašnjenje sa pogodnosti van kruga Ustanove,
- l) međusobne svađe i tuče,
- lj) izrada bilo kakvih predmeta i obavljanje privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga službenog lica,
- m) ometanje provođenja dnevnog rasporeda aktivnosti,
- n) ulaženje i boravak na mjestima gdje je to zabranjeno,
- nj) sprečavanje pristupa u bilo koji prostor Ustanove službenim licima i licima koja imaju ovlašćenje da ulaze u Ustanovu,
- o) međusobna preprodaja ili trampa bilo kakvih stvari,
- p) krađa, kockanje i igranje nedozvoljenih igara,
- r) opiranje zdravstvenom pregledu i testiranju na zarazne bolesti, alkohol i opojna sredstva,
- s) podsticanje drugih osuđenih lica na ponašanje koje predstavlja krivično djelo,
- t) nekorektno ponašanje prema službenim i drugim osuđenim licima,
- ć) učestalo ponavljanje lakših disciplinskih prekršaja i
- u) davanje lažnih podataka usljed kojih je nastala ili je mogla nastati šteta većih razmjera.

(2) Teži disciplinski prekršaj je i svako ponašanje koje predstavlja krivično djelo za koje se osuđeno lice goni po službenoj dužnosti.

Član 129.

- (1) Za učinjene disciplinske prekršaje izriču se disciplinske kazne.
- (2) Disciplinske kazne su:
 - a) pismeni ukor,
 - b) oduzimanje pogodnosti i
 - v) upućivanje u samicu do 20 dana.
- (3) Ako osuđeno lice za vrijeme izdržavanja kazne zatvora učini krivično djelo, Ustanova je dužna da podnese izvještaj nadležnom organu.
- (4) Prema osuđenom licu primjenjuje se disciplinska kazna i ako za vrijeme izdržavanja kazne učini krivično djelo.
- (5) Pismeni ukor izriče se za lakše disciplinske prekršaje.
- (6) U slučaju izricanja disciplinske kazne oduzimanja pogodnosti, vrijeme trajanja disciplinske kazne zavisi od težine učinjenog disciplinskog prekršaja, ali ne može biti kraća od jedan mjesec ni duža od šest mjeseci.
- (7) Disciplinska kazna upućivanja u samicu može se izreći samo za teže disciplinske prekršaje.
- (8) U slučaju izricanja disciplinske kazne upućivanja u samicu, osuđeno lice obavezno gubi mogućnost dodjeljivanja i korišćenja pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove, za vrijeme koje odredi disciplinska komisija, a koje ne može biti kraće od tri niti duža od šest mjeseci, osim u slučajevima izricanja disciplinske kazne zbog počinjenog bjekstva, odnosno zloupotrebe pogodnosti kada ne može biti kraća od godinu dana, a računa se od dana izdržane, oprostene ili zastarjele izrečene disciplinske kazne.
- (9) Osuđenom licu kome se odredi posebna mjera rasporeda u odjeljenje sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja, za vrijeme boravka u odjeljenju ne teče rok koji je izrečen disciplinskom kaznom u pogledu oduzimanja pogodnosti.

Član 130.

- (1) Prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti podnosi rukovodilac službe u čijem djelokrugu je učinjen prekršaj.
- (2) Rješenje o pokretanju disciplinskog postupka donosi rukovodilac Ustanove.
- (3) Komisija koju imenuje rukovodilac Ustanove provodi disciplinski postupak i izriče disciplinske kazne.
- (4) Protiv rješenja Komisije može se uložiti žalba rukovodiocu Ustanove u roku od tri dana od dana prijema.
- (5) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (6) Rješenje rukovodioca Ustanove je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

Član 131.

- (1) Disciplinski postupak je hitan i vodi se u skladu s odredbama ovog zakona, Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti osuđenih lica i zakona koji propisuje krivični postupak.
- (2) U disciplinskom postupku obavezno se saslušavaju osuđeno lice i svjedoci, a može se izvršiti i suočenje, kao i pribaviti mišljenje službenih lica uključenih u provođenje programa tretmana.
- (3) Tokom disciplinskog postupka vodi se zapisnik.

Član 132.

- (1) Upućivanje u samicu ne može se izvršiti prije nego se pribavi pismeno mišljenje ljekara o zdravstvenom stanju osuđenog lica kome je izrečena disciplinska kazna.
- (2) Osuđena lica koja počine najteže disciplinske prekršaje mogu se izdvojiti od ostalih osuđenika u posebnu prostoriju bez opasnih stvari i prije pokretanja, odnosno okončanja disciplinskog postupka, ako postoji opasnost od nasilnih radnji prema licima i stvarima, opasnost od ubistva i samopovređivanja ili ugrožavanja bezbjednosti u Ustanovi, koje se ne mogu otkloniti na drugi način, o čemu odlučuje rukovodilac Ustanove.

(3) Vrijeme izdvajanja traje dok postoje razlozi zbog kojih je lice izdvojeno, a ne može trajati duže od 72 časa.

(4) Vrijeme provedeno u prostoriji bez opasnih stvari uračunava se u disciplinsku kaznu upućivanja u samicu.

Član 133.

(1) Izvršenje disciplinskih kazni, izuzev pismenog ukora, može se odložiti do šest mjeseci, ako se sa osnovom može očekivati da će se i bez izvršenja izrečene disciplinske kazne postići svrha disciplinskog kažnjavanja.

(2) Ukoliko osuđeno lice u roku za koji je odloženo izvršenje disciplinske kazne učini disciplinski prekršaj, uslovno izrečena disciplinska kazna se opoziva.

(3) Kod opoziva uslovne disciplinske kazne upućivanja u samicu, ukupna disciplinska kazna ne može biti duža od 20 dana.

Član 134.

(1) U toku izvršenja disciplinske kazne upućivanja u samicu, osuđenom licu se obezbjeđuju potrebni higijenski i zdravstveni uslovi, po potrebi knjige, udžbenici i novine.

(2) Za vrijeme izvršenja disciplinske kazne upućivanja u samicu, osuđenom licu se obezbjeđuje boravak na svježem vazduhu van zatvorenih prostorija u trajanju do dva časa dnevno.

(3) Osuđenog je pri izvršenju disciplinske kazne upućivanja u samicu dužan da posjeti zdravstveni radnik svakog dana, dva puta sedmično vaspitač, a jednom u sedam dana rukovodilac Ustanove i ljekar.

Član 135.

(1) Na pismeni prijedlog službe tretmana, rukovodilac Ustanove rješenjem može obustaviti izvršenje disciplinske kazne i prije njenog isteka, kada utvrdi da je postignuta svrha disciplinskog kažnjavanja.

(2) Rukovodilac Ustanove, rješenjem obavezno obustavlja izvršenje disciplinske kazne upućivanja u samicu, ako po pismenom mišljenju ljekara dalji boravak u samici ugrožava zdravlje osuđenog lica.

Član 136.

(1) Osuđeno lice je odgovorno za štetu koju je namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokovao i istu je dužan nadoknaditi.

(2) O naknadi štete rješenjem odlučuje rukovodilac Ustanove.

(3) Protiv rješenja o naknadi štete može se izjaviti žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(4) Ukoliko osuđeno lice odbije da plati štetu, Ustanova može svoja potraživanja ostvariti tužbom kod nadležnog suda.

19. Posebne mjere za održavanje reda i bezbjednosti

Član 137.

(1) U cilju održavanja reda i discipline i očuvanja opšte bezbjednosti Ustanove, prema osuđenim licima koji konstantno ugrožavaju red i bezbjednost mogu se odrediti posebne mjere utvrđene ovim zakonom.

(2) Posebne mjere su:

a) pojačani nadzor,

b) oduzimanje i privremeno zadržavanje stvari čije je držanje dopušteno,

v) testiranje na zarazne bolesti, alkohol i opojna sredstva,

g) izdvajanje u prostoriju bez opasnih stvari,

- d) smještaj u medicinsku prostoriju sa intenzivnim nadzorom,
 - đ) smještaj u odjeljenje sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja i
 - e) usamljenje.
- (3) Prema osuđenom licu može se koristiti više posebnih mjera istovremeno.
- (4) Primjena posebnih mjera i mjera prinude ne tretiraju se kao disciplinske kazne.

Član 138.

- (1) Posebne mjere iz člana 137. ovog zakona, osim mjere usamljenja, na prijedlog službe tretmana i službe obezbjeđenja, naredbom određuje rukovodilac Ustanove.
- (2) Posebnu mjeru usamljenja, na prijedlog službe tretmana i službe obezbjeđenja, rješenjem određuje rukovodilac Ustanove.
- (3) U slučajevima koji ne trpe odlaganje, primjenu posebnih mjera, izuzev mjera iz člana 137. stav 2. t. đ) i e) može odrediti i drugi radnik koga ovlasti rukovodilac Ustanove.
- (4) Radnik koji je odredio posebnu mjeru odmah obavještava rukovodioca Ustanove koji mjeru odmah potvrđuje ili ukida.
- (5) O primjeni mjera iz člana 137. stav 2. t. d), đ) i e) ovog zakona rukovodilac Ustanove u roku od 24 časa pismenim putem obavještava Ministarstvo.
- (6) Posebne mjere ne mogu se primjenjivati duže nego što postoje razlozi zbog kojih su određene, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 139.

- (1) Pojačani nadzor predstavlja učestalo posmatranje i kontrolu osuđenih lica danju i noću, a izvršava se na način da se ne remeti svakodnevna aktivnost ostalih osuđenih lica.
- (2) Oduzimanje i privremeno zadržavanje stvari čije je držanje dopušteno, izvršava se privremeno dok traju razlozi za primjenu mjere.
- (3) U slučaju sumnje na zarazne bolesti, konzumiranje alkohola i opojnih sredstava dozvoljeno je testiranje osuđenih lica uzimanjem uzoraka krvi i mokraće u skladu sa članom 108. ovog zakona.
- (4) Izdvajanje u posebnu prostoriju bez opasnih stvari, kao posebna mjera za održavanje reda i discipline, izvršava se na način predviđen članom 132. ovog zakona.
- (5) Prilikom izdvajanja osuđenika u prostoriju bez opasnih stvari obavezno se treba obaviti ljekarski pregled.

Član 140.

- (1) Osuđena lica kod kojih se procijeni da će izvršiti ili su već izvršila bilo koji akt samopovređivanja, napada na drugo osuđeno ili službeno lice smještaju se iz zdravstvenih razloga u medicinsku prostoriju sa intenzivnim nadzorom.
- (2) O zdravstvenom stanju osuđenog lica koje se smješta u medicinsku prostoriju sa intenzivnim nadzorom pribavlja se mišljenje zavodskog ljekara u razumnom roku, a najkasnije u roku od 24 časa od momenta smještaja.
- (3) Naredbu o smještaju osuđenog lica u medicinsku prostoriju, po pribavljenom mišljenju zavodskog ljekara, donosi rukovodilac Ustanove.
- (4) Intenzivan nadzor u medicinskoj prostoriji ogleda se u organizovanom nadzoru radnika službe obezbjeđenja i zdravstvene službe, kao i nadzoru putem tehničkih i elektronskih uređaja.
- (5) Kada zavodski ljekar donese mišljenje o upotrebi sredstava za ograničavanje kretanja iz člana 102. stav 1, osuđeno lice se pregleda, a odluka se preispituje svakih šest sati, a po potrebi i ranije.
- (6) Svako preispitivanje mišljenje iz stava 5. ovog člana evidentira se u zdravstveni karton osuđenog i sačinjava se dnevni izvještaj koji se dostavlja rukovodiocu Ustanove.
- (7) Primjena ove mjere traje dok traju razlozi zbog kojih je određena.

Član 141.

(1) Ako postoji opasnost od bjekstva, nasilnog ponašanja prema drugim osuđenim licima ili stvarima, opasnost od ugrožavanja discipline i reda koje se ne mogu otkloniti na drugi način, osuđena lica mogu se smjestiti u odjeljenje sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja.

(2) U odjeljenje iz stava 1. ovog člana može se smjestiti osuđeno lice i nakon izvršenja mjere usamljenja, ako nisu prestali razlozi zbog kojih je mjera usamljenja određena.

(3) Naredbu o smještaju donosi rukovodilac Ustanove na prijedlog službe obezbjeđenja i službe tretmana.

(4) Preispitivanje opravdanosti boravka u odjeljenju i rezultata nakon intenzivnog programa postupanja vrši se svaka tri mjeseca boravka u odjeljenju, a u izuzetnim slučajevima može se vršiti i ranije.

Član 142.

(1) Osuđenom licu koje svojim ponašanjem uporno remeti red i disciplinu, ugrožava bezbjednost Ustanove i predstavlja ozbiljnu opasnost za lica i imovinu u Ustanovi, uz prethodno mišljenje zavodskog ljekara, rukovodilac Ustanove može rješenjem odrediti mjeru usamljenja u trajanju do dva mjeseca.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana, osuđeno lice ima pravo žalbe ministru u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(3) Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

Član 143.

(1) U posebnim slučajevima kada nisu prestali razlozi za primjenu mjere usamljenja, mjera usamljenja može biti produžena u skladu sa članom 142. stav 1. ovog zakona, s tim da ukupno vrijeme usamljenja ne može trajati duže od 120 dana neprekidno.

(2) Osuđeno lice, prema kome je određena mjera usamljenja, za vrijeme trajanja mjere drži se odvojeno od ostalih osuđenih lica i zajedničkog načina izvršenja kazne i zajedničkih aktivnosti.

(3) Mjera usamljenja može se obustaviti i prije isteka vremena za koje je određena, ako se u toku njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena ili kada se nalazom ljekara utvrdi da je dalje usamljenje štetno po zdravlje osuđenika.

(4) Rješenje o obustavi izvršenja mjere usamljenja donosi rukovodilac Ustanove.

(5) Za vrijeme dok traje mjera usamljenja, osuđeno lice svakodnevno posjećuju zdravstveni radnik i vaspitač, a ljekar i rukovodilac Ustanove jednom sedmično.

(6) Izvršenje posebne mjere usamljenja i izvršenja disciplinske kazne upućivanja u samicu bliže se uređuju Pravilnikom u kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora.

20. Mjere prinude i primjena mjera prinude

Član 144.

Mjere prinude su:

- a) upotreba fizičke snage,
- b) vezivanje,
- v) upotreba gumene palice,
- g) upotreba službenih pasa,
- d) upotreba šmrkova sa vodom,
- đ) upotreba hemijskih sredstva,
- e) upotreba elektromagnetnog/elektroničkog nesmrtonosnog oružja,
- ž) upotreba kinetičkog nesmrtonosnog oružja – gumeni meci i
- z) upotreba vatrenog oružja.

Član 145.

(1) U cilju održavanja reda i bezbjednosti u Ustanovi, prema osuđenom se mogu primijeniti one mjere prinude koje su utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

(2) Prilikom primjene mjere prinude koristi se ona mjera koja najmanje ugrožava život i zdravlje lica prema kome se primjenjuje, kojom se uspješno savlađuje otpor i koja je srazmjerna opasnosti koja prijete.

Član 146.

(1) Mjere prinude prema osuđenom licu mogu se primijeniti samo kada je neophodno da se spriječi:

- a) bjekstvo,
- b) fizički napad na drugo lice,
- v) samopovređivanje ili samoubistvo osuđenog,
- g) namjerno prouzrokovanje materijalne štete i
- d) aktivan i pasivan otpor.

(2) Pod aktivnim otporom podrazumijeva se svako suprotstavljanje osuđenog lica zakonitim službenim mjerama, radnjama i nalogima službenog lica, koje se vrši zaklanjanjem ili držanjem za lice ili predmet, otimanjem, stavljanjem u izgled da će se lice napasti ili preduzimanjem slične radnje.

(3) Pod pasivnim otporom podrazumijeva se svako suprotstavljanje osuđenog lica zakonitim službenim mjerama, radnjama i nalogima službenog lica, koje se vrši oglašavanjem ili zauzimanjem klečećeg, sjedećeg, ležećeg ili sličnog položaja.

(4) Mjere prinude mogu se primijeniti i prema licu koje van Ustanove protivpravno oslobađa osuđeno lice ili protivpravno ulazi u krug i prostorije Ustanove.

(5) U slučaju iz stava 4. ovog člana, navedeno lice se zadržava do dolaska ovlašćenih službenih lica organa unutrašnjih poslova.

Član 147.

(1) O primjeni mjere prinude usmeno i jasno se upozorava lice prema kojem se mjera namjerava upotrebiti, osim ako se radi o istovremenom ili neposredno predstojećem protivpravnom napadu.

(2) Upotrebu službenih pasa, šmrkova sa vodom, hemijskih sredstava, elektromagnetnog i kinetičkog nesmrtonosnog oružja može narediti samo rukovodilac Ustanove.

(3) Nakon primjene mjera prinude obavezno je izvršiti ljekarski pregled osuđenog lica.

(4) O primjeni mjera prinude iz t. v), g), d), đ), e), ž) i z) i obaveznom ljekarskom pregledu iz stava 3. ovog člana odmah se podnosi izvještaj rukovodiocu Ustanove, koji je obavezan u roku od 24 časa dostaviti izvještaj Ministarstvu koje donosi rješenje o opravdanosti primjene mjera prinude.

(5) Ako su mjere prinude i vatreno oružje upotrebljeni u granicama ovlašćenja, isključena je disciplinska odgovornost pripadnika službe obezbjeđenja.

(6) Ako se protiv radnika Ustanove vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude, vatrene oružja, ili drugih radnji pri vršenju službenog zadatka, Ustanova obezbjeđuje pravnu pomoć u vezi sa vođenjem postupka.

Član 148.

(1) U slučaju da se u Ustanovi priprema ili vrši narušavanje reda većeg obima, rukovodilac Ustanove o tome odmah obavještava ministra koji nakon sagledavanja situacije donosi odluku o angažovanju svih ili pojedinačnih posebnih jedinica Ustanova u skladu sa Pravilnikom o organizaciji, radu, broju, izboru pripadnika, obuci, oružju, opremi i upotrebi.

(2) U slučaju da pripadnici posebne jedinice ne mogu spriječiti narušavanje reda većeg obima, radi uspostavljanja reda ministar može zatražiti pomoć od nadležnog organa unutrašnjih poslova.

(3) Uputstvo o saradnji sa organima unutrašnjih poslova donosi ministar.

20.1. Upotreba vatrenog oružja

Član 149.

(1) Pripadnici službe obezbjeđenja mogu biti naoružani kada obavljaju dužnost van kruga Ustanove.

(2) Pripadnicima službe obezbjeđenja zabranjeno je nošenje oružja u krugu Ustanove, osim u slučajevima kada je narušavanje reda i discipline takvog intenziteta da je neophodna upotreba vatrenog oružja kako bi se uspostavio red i disciplina i zaštitili životi osuđenih, zaposlenih ili drugih lica koja se nalaze u Ustanovi.

(3) Oružje u službi obezbjeđenja ne mogu nositi pripravnici.

Član 150.

(1) Pri vršenju službenih poslova pripadniku službe obezbjeđenja dozvoljena je upotreba vatrenog oružja samo ako se drugim mjerama ne može:

a) zaštititi život ljudi,

b) odbiti neposredni napad kojim se ugrožava njegov život ili život službenih lica,

v) odbiti napad na objekat koji obezbjeđuje,

g) spriječiti bjekstvo osuđenog lica koje sprovodi ili obezbjeđuje, ako bi njegovo bjekstvo neposredno ugrozilo život drugih, samo ako je to izričito navedeno u nalogu za sprovođenje, odnosno obezbjeđenje i

d) spriječiti bjekstvo osuđenog lica iz Ustanove zatvorenog tipa.

(2) Pripadnik službe obezbjeđenja koji službu vrši u prisustvu nadređenog rukovodioca, može upotrijebiti vatreno oružje samo po njegovom naređenju.

(3) Nadređeni rukovodilac može izdati naređenje za upotrebu vatrenog oružja samo u slučajevima iz stava 1. ovog člana.

(4) Pripadnik službe obezbjeđenja neće upotrijebiti vatreno oružje ako bi time ugrozio živote drugih lica.

Član 151.

(1) Pripadnik službe obezbjeđenja ima pravo i dužnost primijeniti sva ovim zakonom predviđena ovlašćenja radi izvršenja zakonom pripisanih nadležnosti.

(2) Pripadnik službe obezbjeđenja primjenjuje ovlašćenja prema vlastitoj odluci u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, kao i na osnovu zakonite naredbe nadređenog.

(3) Pripadnik službe obezbjeđenja u cilju izvršavanja svojih, zakonom i podzakonskim aktima propisanih službenih dužnosti, može primijeniti sljedeća ovlašćenja:

a) provjera i utvrđivanje identiteta lica i predmeta,

b) izdavanje upozorenja i naređenja,

v) privremeno ograničavanje slobode kretanja,

g) privremeno oduzimanje predmeta,

d) korišćenje tuđih vozila i komunikacijskih sredstava,

đ) pregled lica, stvari, prostorija i prevoznih sredstava i

e) upotreba sredstava prinude.

21. Postupanje prilikom bjekstva

Član 152.

(1) Pripadnik službe obezbjeđenja bez odlaganja preduzima radnje da osuđeno lice onemogući u bjekstvu.

(2) U cilju neposrednog hvatanja odbjeglog lica, pripadnik službe obezbjeđenja i bez naredbe nadležnog suda o pretresanju, može ući u tuđi stan i ostale prostorije i po potrebi izvršiti pretres u mjeri u kojoj je potrebno da se pronade i liši slobode odbjeglo osuđeno lice.

(3) U slučaju kada se vrši pretres stana, odnosno prostorija, sastavlja se zapisnik.

(4) Pripadnik službe obezbjeđenja ima pravo da se posluži saobraćajnim sredstvima i sredstvima veze koja su mu dostupna radi hvatanja lica iz stava 1. ovog člana, kao i radi prevoza i pomoći licu povrijeđenom tom prilikom.

(5) O ulasku u stan ili druge prostorije, te upotrebi sredstva iz stava 4. ovog člana pripadnik službe obezbjeđenja izdaje njihovom držaocu potvrdu radi naknade troškova i druge štete.

Član 153.

(1) U slučaju bjekstva osuđenog, Ustanova odmah obavještava organ unutrašnjih poslova radi preduzimanja mjera pronalaženja, hvatanja i privođenja odbjeglog.

(2) Bjekstvom se smatra i svako samovoljno udaljenje iz Ustanove, nedolazak na vrijeme sa odobrenog korišćenja pogodnosti van Ustanove, nedolazak na vrijeme sa odobrenog prekida izdržavanja kazne, samovoljno udaljenje sa liječenja u zdravstvenoj ustanovi i nejavljanje u Ustanovu nakon opoziva uslovnog otpusta.

(3) O svakom bjekstvu rukovodilac Ustanove odmah obavještava ministra.

(4) Vrijeme provedeno u bjekstvu ne računa se u izdržanu kaznu.

(5) U slučaju bjekstva osuđenog lica rukovodilac Ustanove izdaje nadležnom organu unutrašnjih poslova naredbu za raspisivanje potjernice radi pronalaženja i sprovođenja istog u Ustanovu.

(6) Troškove sprovođenja iz bjekstva snosi osuđeno lice.

V USLOVNI OTPUST I OTPUŠTANJE OSUĐENIH LICA

1. Uslovni otpust

Član 154.

(1) Radi podsticanja ličnih napora osuđenih lica za uključivanje u život na slobodi, osuđena lica za koja se osnovano može očekivati da više neće činiti krivična djela i da je kazna postigla svrhu kažnjavanja mogu se uslovno otpustiti u skladu sa odredbama Krivičnog zakona i ovog zakona.

(2) O uslovnom otpustu osuđenih lica rješava Komisija za uslovni otpust koju imenuje ministar.

(3) Komisija za uslovni otpust sastoji se od pet članova u koju ulaze predstavnik Ministarstva, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske ili sudija okružnog suda, te tri nezavisna člana iz relevantne stručne oblasti.

(4) Jedan od članova Komisija za uslovni otpust je predsjednik.

(5) Kvorum za donošenje odluka čine tri člana.

(6) Komisija za uslovni otpust na period od četiri godine.

(7) Komisija za uslovni otpust donosi poslovnik o svom radu.

Član 155.

(1) O uslovnom otpustu rješava se na prijedlog rukovodioca Ustanove ili po molbi osuđenog lica.

(2) Ustanova uz prijedlog ili molbu, dostavlja Komisija za uslovni otpust podatke o postignutom stepenu prevaspitanja i druge podatke o osuđenom licu koji mogu biti od značaja za odluku Komisije za uslovni otpust, kao i mišljenje o opravdanosti molbe.

(3) Pri donošenju rješenja o uslovnom otpustu Komisije za uslovni otpust naročito cijeni:

a) raniju osuđivanost,

b) ponašanje tokom izdržavanja kazne,

v) lično učešće u procesu prevaspitanja,

- g) stav prema učinjenom krivičnom djelu,
- d) procjena ponovnog činjenja krivičnih djela,
- đ) ostatak neizdržanog dijela kazne,
- e) mišljenje o osnovanosti molbe odnosno prijedloga za uslovni otpust i
- ž) mjere u sklopu postpenalne zaštite.

Član 156.

(1) Komisija donosi obrazloženo rješenje o uslovnom otpustu.

(2) Rješenje o uslovnom otpustu dostavlja se Ustanovi, koja je obavezna po jedan primjerak uručiti osuđenom licu prilikom otpusta sa izdržavanja kazne, sudu koji je uslovno otpuštenog uputio na izdržavanje kazne zatvora, sudu koji je izrekao prvostepenu presudu, organu unutrašnjih poslova i organu socijalnog staranja nadležnih po mjestu boravišta, odnosno prebivališta.

(3) Ukoliko je molba ili prijedlog odbijen, obrazloženo rješenje dostavlja se podnosiocu molbe, odnosno prijedloga.

Član 157.

(1) Protiv rješenja Komisije za uslovni otpust za uslovni otpust nije dozvoljena žalba niti se može pokrenuti upravni spor.

(2) U slučaju odbijanja prijedloga ili molbe za uslovni otpust, novi prijedlog ili molba ne može se podnijeti prije isteka četiri mjeseca ako se radi o kazni zatvora do dvije godine, odnosno šest mjeseci, ako se radi o kazni zatvora od dvije i više godina, računajući od dana konačnosti rješenja.

Član 158.

(1) Osuđeno lice koje ispoljava primjerno ponašanje, zalaganje na radu i aktivno učestvovanje u procesu prevaspitanja, a izdržalo je najmanje 4/5 kazne zatvora, na prijedlog službe tretmana ili po molbi osuđenog lica može se uslovno otpustiti sa izdržavanja kazne zatvora najviše tri mjeseca prije isteka kazne.

(2) O uslovnom otpustu iz stava 1. ovog člana, cijeneći elemente iz člana 155. stav 3. ovog zakona rješenjem odlučuje rukovodilac Ustanove.

(3) Odredbe ovog člana o uslovnom otpustu ne primjenjuju se na lica kojima je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora i na lica kojima je Komisija za uslovni otpust odobrila uslovni otpust.

Član 159.

(1) Osuđeno lice kojem je odobren uslovni otpust obavezan je da se za vrijeme trajanja uslovnog otpusta svakih 15 dana javlja policijskoj stanici i organu socijalnog staranja nadležnim po mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenog koji su dužni da u slučaju nejavljanja u određeno vrijeme o tome obavijeste Ustanovu.

(2) Za vrijeme trajanja uslovnog otpusta, osuđenom licu nije dozvoljeno napuštanje teritorije Republike Srpske, odnosno BiH, osim kada su u pitanju strani državljani ili lica bez državljanstva, a koji nemaju stalno mjesto boravišta u Republici Srpskoj, odnosno BiH.

(3) Ustanova u kojoj je osuđeno lice, do dana otpuštanja na uslovni otpust, izdržavalo kaznu zatvora obavezna je da u saradnji sa organima iz stava 1. ovog člana prati realizaciju i ostvarenje svrhe uslovnog otpusta.

(4) Osuđenim licima, za vrijeme trajanja uslovnog otpusta, ne pripadaju prava iz ovog zakona.

Član 160.

(1) Ako osuđeno lice od dana donošenja rješenja iz člana 158. ovog zakona do dana otpuštanja na uslovni otpust učini teži disciplinski prekršaj, rukovodilac Ustanove obavezno opoziva rješenje o uslovnom otpustu.

(2) Ako osuđeno lice od dana donošenja rješenja Komisije za uslovni otpust kojim se odobrava uslovni otpust do dana otpuštanja na uslovni otpust učini teži disciplinski prekršaj, rukovodilac Ustanove dužan je ministru podnijeti prijedlog za opoziv rješenja o uslovnom otpustu.

(3) O prijedlogu iz stava 2. ovog člana, rješenjem odlučuje ministar.

(4) Ako osuđeno lice za vrijeme trajanja uslovnog otpusta ne izvršava obaveze propisane članom 159. ovog zakona, ako čini prekršaje javnog reda i mira sa elementima nasilja i u drugim slučajevima kada se procijeni da je to opravdano, na prijedlog rukovodioca Ustanove, ministar može izvršiti opoziv rješenja o uslovnom otpustu.

(5) Rješenje o opozivu uslovnog otpusta iz stava 4. ovog člana, dostavlja se Ustanovi koja je obavezna po jedan primjerak uručiti osuđenom licu, sudu koji je uslovno otpuštenog uputio na izdržavanje kazne zatvora, sudu koji je izrekao prvostepenu presudu, organu unutrašnjih poslova i organu socijalnog staranja nadležnih po mjestu boravišta, odnosno prebivališta.

(6) Po prijemu rješenja o opozivu uslovnog otpusta, osuđeno lice dužno je da se odmah javi u Ustanovu na izdržavanje preostalog dijela neizdržane kazne zatvora.

(7) Kao preostali dio neizdržane kazne zatvora računa se vrijeme od dana otpusta na uslovni otpust do dana redovnog isteka kazne zatvora.

(8) Na rješenje o opozivu uslovnog otpusta, iz člana 4. ovog člana, osuđeno lice može izjaviti ministru žalbu u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

(9) Žalba na rješenje o opozivu uslovnog otpusta ne zadržava izvršenje.

(10) U slučaju da se osuđeno lice ne javi u Ustanovu, Ustanova je dužna da izda naredbu o raspisivanju potjernice.

2. Otpuštanje osuđenih lica

Član 161.

(1) Osuđeno lice otpušta se iz Ustanove onog dana kada mu kazna zatvora redovno istekne, kad mu počne teći uslovni otpust, na osnovu rješenja o amnestiji ili odluke o pomilovanju.

(2) Ako posljednji dan izdržavanja kazne pada u dane praznika ili u druge neradne dane, osuđeno lice se otpušta posljednjeg radnog dana koji prethodi tome.

(3) Odredba iz stava 2. ovog člana ne primjenjuje se na osuđeno lice kome je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora.

(4) Osuđeno lice oslobađa se svakog rada najmanje tri dana prije otpuštanja radi pripremanja za izlazak iz Ustanove.

(5) Prije otpuštanja sa izdržavanja kazne osuđeno lice pregleda ljekar Ustanove i nalaz upisuje u zdravstveni karton koje potpisuje lice koje se otpušta.

(6) Osuđeno lice koje se otpušta ima pravo na plaćeni prevoz do mjesta prebivališta, odnosno boravišta, a ako je stranac do graničnog prelaza, ukoliko posebnim propisima nije drugačije određeno.

(7) Troškove prevoza snosi Ustanova iz koje se osuđeno lice otpušta.

(8) Ako je osuđeno lice u vrijeme otpuštanja sa izdržavanja kazne teško bolesno ili je usljed bolesti nesposoban za putovanje, Ustanova ga smješta u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja.

(9) Ako osuđeno lice nema sredstava da plati troškove liječenja, a oboljenje je nastalo za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, troškove liječenja za prvih mjesec dana snosi Ustanova iz koje je osuđeno lice otpušteno, a nakon toga primjenjuju se opšti propisi o zdravstvenoj zaštiti.

Član 162.

(1) Osuđenom licu koje je izdržalo kaznu zatvora, pri otpuštanju iz Ustanove izdaje se otpusni list u kojem se pored osnovnih podataka o osuđenom licu navodi vrijeme i osnov otpuštanja sa izdržavanja kazne, kao i obaveza da se prijavi organu unutrašnjih poslova nadležnom po mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

(2) Osuđenom licu koje se otpušta na uslovni otpust, izdaje se otpusni list u kojem se pored njegovih osnovnih podataka i podataka o vremenu i osnovu otpuštanja navode i obaveze propisane članom 159. stav 1. ovog zakona.

(3) O otpuštanju osuđenog lica sa izdržavanja kazne zatvora Ustanova obavještava, sud koji je osuđeno lice uputio na izdržavanje kazne zatvora, sud koji je izrekao prvostepenu presudu, organ unutrašnjih poslova i organ socijalnog staranja nadležnog po mjestu boravišta, odnosno prebivališta.

Član 163.

(1) Osuđenom licu pri otpuštanju predaju se sve stvari, predmeti i novac koji su bili na čuvanju u Ustanovi.

(2) Ako osuđeno lice nema rublje, odijelo i obuću, a ni sredstava da ih nabavi, Ustanova ih obezbjeđuje bez naknade.

Član 164.

(1) Prilikom otpusta iz Ustanove, lice koje se uslovno otpušta u pisanoj izjavi naznačiće mjesto u kome će boraviti za vrijeme trajanja uslovnog otpusta.

(2) U slučaju promjene mjesta prebivališta, odnosno boravišta uslovno otpušteno lice dužno je o tome obavijestiti nadležni organ unutrašnjih poslova i organ socijalnog staranja.

(3) U slučajevima da se lice otpušta iz Ustanove na osnovu Zakona o amnestiji, Ustanova je dužna da ga otpusti najkasnije 24 sata nakon prijema pravosnažnog rješenja o amnestiji, ako Zakonom o amnestiji nije drugačije određeno.

(4) U slučaju da se lice otpušta iz Ustanove na osnovu odluke o pomilovanju, Ustanova je dužna da ga otpusti istog dana po prijemu odluke o pomilovanju.

(5) Osuđeno lice se smatra otpuštenim kada napusti prostor Ustanove.

(6) Ako je osuđenom licu po otpuštanju sa izdržavanja kazne zatvora potrebna pomoć zajednice, Ustanova je dužna o tome blagovremeno obavijestiti organ nadležan za poslove socijalnog staranja u mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenog lica.

VI POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU KAZNE DUGOTRAJNOG ZATVORA

Član 165.

Odredbe čl. 63. do 164. ovog zakona primjenjuju se i na izvršenje kazne dugotrajnog zatvora, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 166.

(1) Kazna dugotrajnog zatvora izvršava se u Ustanovi zatvorenog tipa.

(2) Lica koja izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora klasifikuju se u posebne vaspitne kolektive, s tim da na jednog vaspitača dolazi do 20 osuđenih lica.

Član 167.

(1) Osuđena lica koja izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora ne mogu biti radno angažovana na poslovima koji se izvode van kruga Ustanove, dok ne počnu koristiti pogodnosti koje se koriste van kruga Ustanove.

(2) Osuđenim licima koja izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora može se vršiti kontrola pisama i telefonskih razgovora, o čemu mora biti upoznati osuđeno lice.

VII POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU LIŠENJA SLOBODE ODREĐENE U PREKRŠAJNOM POSTUPKU

Član 168.

(1) Lišenje slobode određeno u prekršajnom postupku izvršava se po odredbama ovog zakona koje se odnose na izvršenje kazne zatvora.

(2) Lišenje slobode iz stava 1. ovog člana određuje sud rješenjem po službenoj dužnosti ili na prijedlog drugog ovlaštenog organa.

Član 169.

(1) Lišenje slobode određeno u prekršajnom postupku izvršava se u posebnom odjeljenju Ustanove i u odvojenim prostorijama za boravak od ostalih osuđenih lica.

(2) U slučaju da se u toku izdržavanja lišenja slobode uplati novčana kazna koja mu je određena rješenjem o prekršaju ili prekršajnim nalogom, sud donosi rješenje o obustavi lišenja slobode.

VIII POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU MJERE PRITVORA

Član 170.

(1) Mjera pritvora po rješenjima nadležnih sudova izvršava se u posebnom odjeljenju Ustanove – pritvorskoj jedinici, po odredbama ovog zakona koje se odnose na izvršenje kazne zatvora, ukoliko odredbama člana od 170. do 182. ovog zakona nije drugačije određeno.

(2) Pritvorske jedinice su zatvorenog tipa.

Član 171.

(1) U postupanju sa pritvorenim licima primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o krivičnom postupku i odredbe ovog zakona.

(2) Na zahtjev tužioca i ako je to u interesu pravde, sud može narediti da se ograniče određena prava pritvorenika.

Član 172.

(1) U pritvorsku jedinicu može se primiti lice protiv koga je nadležni sud donio rješenje o određivanju pritvora.

(2) Uz rješenje o određivanju pritvora Ustanovi se dostavlja i pismeni nalog za prijem pritvorenika.

(3) Ustanova izdaje pismenu potvrdu o prijemu pritvorenika u koju se, pored ostalog, unosi dan i čas prijema i ime i prezime lica koje je dovelo pritvorenika.

Član 173.

(1) Neposredno po prijemu u Ustanovu vrši se ljekarski pregled pritvorenika, a nalaz i mišljenje ljekara unosi se u zdravstveni karton pritvorenika.

(2) Po prijemu u Ustanovu pritvorenik se upoznaje sa Pravilnikom o kućnom redu za izvršenje mjere pritvora i drugim pravima i dužnostima za vrijeme primjene mjere pritvora.

(3) Pritvorenici koji su zajedno učestvovali u izvršenju krivičnog djela smještaju se u odvojene prostorije.

Član 174.

(1) Pritvorenici u Ustanovi borave pod istim uslovima kao i osuđena lica po pitanju smještaja, ishrane, zdravstvene zaštite, primjene mjera prinude, posebnih mjera za održavanje reda i bezbjednosti i naknade za pričinjenu štetu za vrijeme primjene mjere pritvora.

(2) U slučaju potrebe čuvanja pritvorenika za vrijeme boravka van Ustanove po bilo kom osnovu, obezbjeđenje vrši sudska policija.

Član 175.

(1) Pritvorenik se može privremeno izvesti iz pritvorske jedinice samo u slučajevima i na način kako je to propisano zakonom.

(2) Iz razloga bezbjednosti ili ako je to u interesu vođenja krivičnog postupka, pritvorenik se može premjestiti iz pritvorske jedinice jedne u pritvorsku jedinicu druge Ustanove.

(3) Na prijedlog rukovodioca Ustanove, rješenje o premještanju pritvorenika donosi nadležni sud, uz saglasnost ministra koji predlaže u koju pritvorsku jedinicu da se premjesti pritvoreno lice.

(4) Protiv rješenja iz stava 3. ovog člana pritvorenik može izjaviti žalbu predsjedniku nadležnog suda u roku od tri dana od prijema rješenja.

(5) Žalba na rješenje ne odlaže izvršenje.

(6) Rješenje po žalbi je konačno i protiv istog se ne može pokreniti upravni spor.

(7) Sprovođenje pritvorenika vrši sudska policija.

Član 176.

(1) Pritvorenik se može radno angažovati u pogonima i radionicama privredne jedinice koje se nalaze u krugu Ustanove, uz pribavljenu saglasnost nadležnog suda.

(2) Pritvorenik koji radi, ima pravo na naknadu i druga prava po osnovu rada koja u skladu sa ovim zakonom pripadaju osuđenim licima.

Član 177.

U slučaju smrti pritvorenika Ustanova odmah obavještava najbliže srodnike, nadležni sud, Ministarstvo i matični ured i dalje postupa prema uputama nadležnog suda.

Član 178.

(1) Ako za vrijeme izvršenja mjere pritvora pritvorenik učini disciplinski ili bilo koji drugi prekršaj, Ustanova o tome obavještava sud koji vodi postupak.

(2) Nadležni sud obavještava se i u slučaju bjekstva pritvorenog lica.

(3) Sud iz stava 2. ovog člana izdaje naredbu za raspisivanje potjernice radi pronalaženja i privođenja pritvorenika.

Član 179.

Otpuštanje pritvorenika iz Ustanove vrši se po osnovu rješenja o ukidanju pritvora nadležnog suda ili istekom vremena za koje je pritvor određen.

Član 180.

Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora vrši predsjednik nadležnog suda u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku.

Član 181.

Pritvorenik koji na osnovu odredaba Zakona o krivičnom postupku, na svoj zahtjev, prije pravosnažnosti presude bude upućen na izdržavanje kazne zatvora izjednačen je u pravima i dužnostima sa drugim osuđenim licima.

Član 182.

(1) Pravilnikom o kućnom redu u ustanovama za izvršenje mjere pritvora bliže se utvrđuje naročito: prijem i raspoređivanje pritvorenika, zdravstveno-higijenske mjere i ishrana, primanje posjeta, dopisivanje, primanje pošiljki i štampe, rad i ponašanje pritvorenika i održavanje reda i discipline, postupak u slučaju bjekstva ili smrti pritvorenika, sprovođenje pritvorenika i otpuštanje i druga pitanja od značaja za izvršenje mjere pritvora.

(2) U skladu sa Pravilnikom o kućnom redu u ustanovama za izvršenje mjere pritvora, rukovodilac Ustanove uređuje raspored dnevnih aktivnosti pritvorenih lica, u skladu sa specifičnostima pojedine Ustanove.

(3) Pravilnik o kućnom redu u ustanovama za izvršenje mjere pritvora donosi ministar.

IX IZVRŠENJE NOVČANE KAZNE

Član 183.

Ako osuđeni ne plati novčanu kaznu u roku koji je utvrđen presudom, sud koji je donio presudu u prvom stepenu po službenoj dužnosti pokreće postupak za zamjenu novčane kazne kaznom zatvora.

Član 184.

(1) Postupak zamjene novčane kazne kaznom zatvora vrši sud u skladu sa odredbama Krivičnog zakona.

(2) Ako osuđeni uplati samo jedan dio novčane kazne, ostatak novčane kazne srazmjerno se pretvara u kaznu zatvora.

(3) U slučaju da osuđeni tokom izdržavanja kazne uplati ostatak novčane kazne, izvršenje kazne zatvora se obustavlja.

(4) Rješenje o obustavi kazne zatvora iz stava 3. ovog člana donosi nadležni sud.

Član 185.

Osuđeni kome je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora u Ustanovi ima isti položaj u pravima i dužnostima kao i druga lica na izdržavanju kazne zatvora.

X IZVRŠENJE KAZNE RADA ZA OPŠTE DOBRO NA SLOBODI

Član 186.

(1) Sud koji je donio odluku u prvom stepenu pokreće postupak za izvršenje kazne rada za opšte dobro na slobodi kod Ministarstva.

(2) Ministar donosi rješenje kojim utvrđuje pravne subjekte kod kojih se može izvršavati rad za opšte dobro na slobodi, shodno odredbama Krivičnog zakona.

(3) Prilikom određivanja poslodavaca kod kojih se izvršava kazna rada za opšte dobro na slobodi, vodi se računa da to budu poslovi od javnog interesa u okviru kojih se može ostvariti svrha krivične sankcije.

(4) U izvršenju kazne rada za opšte dobro na slobodi Ministarstvo posebno saraduje sa organima za zapošljavanje, organima zdravstvene i socijalne zaštite, lokalne samouprave i unutrašnjih poslova.

(5) Sa pravnim subjektom u koji se osuđeni upućuje na obavljanje rada za opšte dobro na slobodi zaključuje se ugovor kojim se bliže definišu mjesto rada, vrsta posla, radno vrijeme, i druga pitanja bitna za ostavarivanje svrhe rada za opšte dobro na slobodi.

Član 187.

(1) Rad za opšte dobro na slobodi izvršava se u mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenog lica.

(2) Zavisno od raspoloživih mogućnosti, osuđeno lice raspoređuje se na rad prema njegovim psihofizičkim sposobnostima, stečenom stručnom kvalifikacijom, kao i želji osuđenog da radi određeni posao.

Član 188.

(1) Nadzor nad radom osuđenog za opšte dobro na slobodi vrši Ministarstvo u skladu sa čl. 56. do 61. ovog zakona.

(2) Pravilnik o vrsti poslova i uslovima rada za opšte dobro na slobodi donosi ministar.

XI IZVRŠENJE MJERA BEZBJEDNOSTI

1. Obavezno psihijatrijsko liječenje

Član 189.

(1) Mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečena uz kaznu zatvora izvršava se u posebnoj zdravstvenoj ustanovi osnovanoj za tu svrhu ili u posebnom psihijatrijskom odjeljenju zdravstvene ustanove.

(2) Posebnu zdravstvenu ustanovu iz stav 1. ovog člana osniva Vlada.

(3) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana izrečena uz rad za opšte dobro na slobodi ili uz uslovnu osudu, izvršava se u posebnoj zdravstvenoj ustanovi ili u posebnom psihijatrijskom odjeljenju zdravstvene ustanove koju odredi ministarstvo nadležno za poslove zdravstva uz saglasnost ministra.

(4) U zdravstvenu ustanovu ili posebno odjeljenje iz stava 1. ovog člana smještaju se i lica kojima je u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku rješenjem nadležnog suda određen privremeni smještaj u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu do okončanja postupka za primjenu mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja.

(5) Prema licima koja su upućena u zdravstvenu ustanovu ili posebno odjeljenje radi obaveznog psihijatrijskog liječenja mogu se primijeniti samo ona ograničenja koja su neophodna radi njihovog liječenja ili radi održavanja reda i discipline u zdravstvenoj ustanovi ili posebnom odjeljenju.

Član 190.

(1) Upućivanje lica na izvršenje ove mjere bezbjednosti vrši sud u skladu sa članom 64. ovog zakona.

(2) Kad je mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečena uz kaznu zatvora osuđeni se prvo upućuje na izvršenje mjere bezbjednosti.

(3) Zdravstvena ustanova iz člana 189. stav 1. ovog zakona dužna je primiti lice prema kome je izrečena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i sprovoditi mjere na način određen članom 191. ovog zakona.

(4) Poslije završenog liječenja osuđeno lice, kojem kazna zatvora još nije istekla, nadležni sud upućuje na izdržavanje preostalog dijela neizdržane kazne zatvora, u skladu sa odredbama Pravilnika o upućivanju osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora.

(5) Vrijeme provedeno u ustanovi za izvršenje mjere bezbjednosti računa se kao vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora.

Član 191.

(1) Posebna zdravstvena ustanova ili posebno psihijatrijsko odjeljenje zdravstvene ustanove u kojoj se izvršava mjera bezbjednosti dužna je da najmanje jednom u šest mjeseci obavještava Ustanovu i sud koji je mjeru izrekao o zdravstvenom stanju lica prema kome se mjera izvršava.

(2) Mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja traje dok ne prestanu razlozi zbog kojih je izrečena, a najduže do isteka izrečene kazne zatvora ili izvršenja rada za opšte dobro na slobodi ili isteka vremena provjeravanja uz uslovnu osudu.

(3) Kad se završi liječenje, zdravstvena ustanova o tome obavještava nadležni sud koji je izrekao mjeru.

Član 192.

(1) Nadzor u pogledu organizacije i stručnog rada ustanova iz člana 189. stav 1. ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za poslove zdravstva.

(2) Nadzor u pogledu zakonitosti izvršavanja mjere bezbjednosti prema licima iz čl. 101. i 190. ovog zakona vrši Ministarstvo.

Član 193.

(1) O premještanju lica upućenog na obavezno psihijatrijsko liječenje u drugu zdravstvenu ustanovu, na zahtjev lica prema kome se mjera izvršava ili na prijedlog zdravstvene ustanove, odlučuje ministarstvo nadležno za poslove zdravstva uz saglasnost nadležnog suda.

(2) Troškovi izvršenja mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.

2. Obavezno liječenje od zavisnosti

Član 194.

(1) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti izrečena uz kaznu zatvora izvršava se u posebnoj zdravstvenoj ustanovi osnovanoj za tu svrhu ili u posebnom psihijatrijskom odjeljenju zdravstvene ustanove koje odredi ministar, ili u Ustanovi, ako za to postoje uslovi.

(2) Kada je mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti izrečena uz kaznu zatvora, osuđeni se prvo upućuje na izvršenje mjere bezbjednosti.

(3) Upućivanje lica na izvršenje mjere iz stava 1. ovog člana vrši nadležni sud prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenog, a ako se osuđeno lice nalazi u pritvoru za upućivanje je nadležan sud u sjedištu Ustanove u kojoj se pritvor izdržava.

(4) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti, ako je izrečena uz rad za opšte dobro na slobodi ili uz uslovnu osudu, izvršava se u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi koju odredi ministarstvo nadležno za poslove zdravstva uz saglasnost nadležnog suda.

Član 195.

(1) Ako se do isteka kazne zatvora ne završi liječenje lica kome je izrečena mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti, zdravstvena ustanova u kojoj se ova mjera izvršava o tome se obavještava sud koji je mjeru izrekao i organ socijalnog staranja u mjestu prebivališta, odnosno boravišta lica koje se otpušta, kako bi se organizovao njegov prihvata radi nastavka liječenja.

(2) Poslije završenog liječenja osuđeno lice, kojem kazna zatvora još nije istekla, nadležni sud upućuje na izdržavanje preostalog dijela neizdržane kazne zatvora, u skladu sa odredbama Pravilnika o upućivanju osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora.

(3) U slučaju opoziva uslovne osude izvršenje mjere bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti provodi se u skladu sa odredbama člana 194. stav 1. ovog zakona.

(4) Odredbe člana 193. stav 2. ovog zakona shodno se primjenjuju i na troškove izvršenja mjere bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti.

(5) Bliže propise o izvršenju mjere bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti, izrečenu uz kaznu zatvora, donosi ministarstvo nadležno za poslove zdravstva.

XII POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Član 196.

Na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora primenjuju se odredbe ovog zakona, ako odredbama čl. 196. do 202. nije drugačije određeno.

Član 197.

(1) Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima u kojima mogu ostati do navršene 23 godine života, a ako do tada ne budu izdržali kaznu upućuje se u Ustanovu u kojoj punoljetna lica izdržavaju kaznu zatvora.

(2) Izuzetno od odredaba iz stava 1. ovog člana, u Ustanovi za izdržavanje kazne maloljetničkog zatvora, odnosno u posebnom odjeljenju, može ostati osuđeno lice koje je navršilo 23 godine života, ako je to potrebno radi završetka njegovog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najduže do 25 godina života.

Član 198.

(1) Osuđenom licu osuđenom na kaznu maloljetničkog zatvora programom postupanja određuje se vrsta posla i smjer obrazovanja.

(2) Ukoliko u okviru Ustanove ne postoji škola, lice koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora može pod nadzorom vaspitača pohađati školu u mjestu sjedišta ustanove, ako to dozvoljavaju razlozi bezbjednosti.

Član 199.

Licima koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora, a nisu navršila 23 godine života ne može se ograničiti dopisivanje sa roditeljima i drugim bliskim srođnicima.

Član 200.

(1) Osuđenom licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a koje se dobro ponaša i zalaže u učenju i radu, rukovodilac Ustanove može odobriti korišćenje pogodnosti van kruga Ustanove radi posjećivanja roditelja ili drugih bliskih srođnika.

(2) Korišćenje pogodnosti van kruga Ustanove, osuđenim licima iz stava 1. ovog člana odobrava se u skladu sa odredbama čl. 113. do 120. ovog zakona.

Član 201.

(1) U slobodnom vremenu lice koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora provodi najmanje tri časa dnevno van zatvorenih prostorija.

(2) Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora obezbjeđuju se uslovi za bavljenjem fizičkom kulturom i sportom.

Član 202.

(1) Osuđenom licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora može se izreći disciplinska kazna upućivanja u samicu najviše do sedam dana.

(2) Osuđenom licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora i koje pohađa školu omogućava se da za vrijeme izdržavanja disciplinske kazne samice redovno pohađa nastavu, da čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

(3) Osuđenom licu iz stava 1. ovog člana, ne mogu se odrediti posebne mjere, osim mjere pojačanog nadzora.

XIII IZVRŠENJE VASPITNIH MJERA

Član 203.

(1) Svrha izvršenja vaspitnih mjera je da se pružanjem zaštite, pomoći i nadzora, obrazovanja i prevaspitanja maloljetnih učinilaca krivičnih djela obezbijedi korigovanje društveno neprihvatljivih navika, stavova, mišljenja i omogući pravilan razvoj njihove ličnosti, te kad je to potrebno i da se spriječe u vršenju krivičnih djela.

(2) Za vrijeme izvršenja vaspitne mjere, sa maloljetnikom se postupa čovječno i na način koji odgovara njegovom uzrastu, stepenu duševne razvijenosti, sposobnostima i sklonostima, uz poštovanje njegove ličnosti i dostojanstva.

(3) Maloljetnicima se obezbjeđuju uslovi za sticanje osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Član 204.

(1) Vaspitne mjere, osim vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom, izvršava nadležna ustanova socijalnog staranja prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta maloljetnika.

(2) Upućivanje maloljetnika radi izvršenja vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom vrši osnovni sud na čijem se području nalazi prebivalište ili boravište maloljetnika.

(3) Ako se maloljetnik nalazi u pritvoru, vaspitnoj ustanovi ili u drugoj porodici upućivanje vrši osnovni sud u na čijem području je maloljetnik smješten.

(4) Troškovi izvršenja vaspitnih mjera obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.

Član 205.

Sud, uz izvršno rješenje kojom je izrečena vaspitna mjera, dostavlja organu iz člana 204. stav 1. ovog zakona podatke o ličnosti maloljetnika koje je pribavio u toku postupka i koji su od značaja za pravilnu primjenu vaspitne mjere, a naročito izvod iz matične knjige rođenih, svjedočanstvo o završenom razredu, ljekarsko uvjerenje, podatke o ranijem vršenju krivičnih djela i vođenim postupcima, socijalnu i psihološku obradu i drugo.

Član 206.

Sud koji je vodio krivični postupak protiv maloljetnika može odrediti da se sa izvršenjem pojedinih vaspitnih mjera može početi i prije pravosnažnosti rješenja, ako je to za vaspitanje maloljetnika korisno i istovremeno potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite i smještaja maloljetnika, a kad taj smještaj nije moguće obezbijediti na drugi način, ili kad je potrebno da se spriječi u vršenju krivičnih djela ili asocijalnom ponašanju.

Član 207.

Nadzor nad zakonitim izvršenjem vaspitnih mjera vrši sud koji je izrekao mjeru i nadležni organ socijalnog staranja.

1. Upućivanje u disciplinski centar za maloljetnike

Član 208.

Mjera upućivanja u disciplinski centar izvršava se u posebnim vaspitnim ustanovama, osnovanim za tu svrhu i to u prihvatilištima, školama ili drugim sličnim ustanovama.

Član 209.

(1) Roditelj, staralac ili usvojlac maloljetnika dužan je da obezbijedi redovno dolaženje maloljetnika u disciplinski centar.

(2) Ako se maloljetnik ne javi disciplinskom centru, ili prestane redovno da dolazi, disciplinski centar o tome obavještava sud i organ socijalnog staranja.

Član 210.

(1) Vaspitna mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike na određeni broj časova u toku dana izvršava se između 8 i 20 časova u slobodnom vremenu maloljetnika, u trajanju najduže četiri časa.

(2) Maloljetnik koji je upućen u disciplinski centar na neprekidni boravak na određeni broj dana, nastavlja da pohađa nastavu u školi ili da odlazi na posao, a u centru mu se obezbjeđuje smještaj i ishrana.

Član 211.

(1) U disciplinskom centru vodi se dnevnik rada za maloljetnike.

(2) Po isteku vaspitne mjere, disciplinski centar dostavlja sudu i organu socijalnog staranja izvještaj o uticaju preduzetih mjera i postignutim rezultatima vaspitnog rada sa maloljetnikom.

(3) Kad sud odluči da se maloljetnik po izvršenju vaspitne mjere upućivanja u disciplinski centar stavi pod pojačani nadzor organa socijalnog staranja, disciplinski centar uz izvještaj iz stava 2. ovog člana, dostavlja i mišljenje stručnih radnika o ličnosti maloljetnika i postignutim rezultatima u izvršenju ove mjere.

2. Mjere pojačanog nadzora

2.1. Pojačani nadzor od strane roditelja, staraoca ili usvojioca

Član 212.

(1) Pojačan nadzor od strane roditelja, staraoca ili usvojioca izvršavaju roditelji, staralac ili usvojlac.

(2) Izvršenje vaspitne mjere pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojioca ili staraoca teče od dana kada se roditelju, usvojiocu ili staraocu maloljetnika dostavi odluka suda radi izvršenja ove mjere.

Član 213.

(1) Roditelj, staralac ili usvojlac dužan je da posveti stalnu pažnju i punu brigu vaspitanju maloljetnika, da izvršava naloge i uputstva suda i organa socijalnog staranja i da preduzima mjere koje sprečavaju štetan uticaj na maloljetnika.

(2) Sud može roditelju, staraocu ili usvojiocu staviti određenu obavezu za koju nađe da je u interesu vaspitanja i sprečavanja maloljetnika u vršenju krivičnih djela.

(3) Roditelj, staralac ili usvojlac dužan je da omogući nadležnom organu socijalnog staranja da vrši provjeru izvršenja ove vaspitne mjere.

(4) Organ socijalnog staranja koji prati primjenu ove mjere o uspjehu mjere, izvještava sud u rokovima koje ovaj odredi, a može predložiti obustavu izvršenja mjere ili zamjenu izrečene mjere drugom.

Član 214.

Ako u toku izvršenja vaspitne mjere pojačanog nadzora od strane roditelja, staraoca ili usvojioca dođe do neslaganja između roditelja, staraoca ili usvojioca i organa socijalnog staranja, spor o načinu izvršenja ove mjere rješava sud koji je vaspitnu mjeru izrekao.

2.2. Pojačani nadzor u drugoj porodici

Član 215.

(1) Mjera pojačanog nadzora u drugoj porodici izvršava se u porodici kojoj je sud na prijedlog nadležnog organa socijalnog staranja povjerio pojačani nadzor nad maloljetnikom.

(2) Izbor porodice u koju će se smjestiti maloljetnik, vrši se na osnovu prethodno provedenog ispitivanja ličnosti maloljetnika i sociopsihološke strukture porodice, a u cilju ostvarivanja pravilnog vaspitanja i razvoja maloljetnika.

Član 216.

Nadležni organ socijalnog staranja i porodica u koju se smješta maloljetnik zaključuju pismeni ugovor kojim utvrđuju obaveze koje preuzima porodica u odnosu na maloljetnika, uslovi i rok za otkazivanje ugovora, visina i način plaćanja troškova.

Član 217.

Za vrijeme izvršenja vaspitne mjere pojačanog nadzora u drugoj porodici maloljetniku se obezbjeđuje održavanje veze sa njegovom porodicom ukoliko sud na prijedlog organa socijalnog staranja, drugačije ne odluči.

Član 218.

(1) Sud koji je povjerio maloljetnika drugoj porodici može po službenoj dužnosti ili na prijedlog nadležnog organa izmijeniti raniju odluku i odrediti drugu porodicu ako ustanovi da se mjera ne bi mogla uspješno izvršiti.

(2) Odredbe čl. 213. i 214. ovog zakona shodno se primjenjuju i u slučaju izvršavanja mjere pojačanog nadzora u drugoj porodici.

2.3. Pojačan nadzor od strane organa socijalnog staranja

Član 219.

(1) Vaspitnu mjeru pojačanog nadzora od strane organa socijalnog staranja izvršavaju određena stručna lica pod nadzorom i po uputstvima organa socijalnog staranja prema prebivalištu ili boravištu maloljetnika.

(2) Po prijemu rješenja suda kojim je izrečena vaspitna mjera pojačani nadzor od strane organa socijalnog staranja, organ socijalnog staranja određuje službeno lice koje sprovodi ovu mjeru i o tome izvještava sud.

(3) Službeno lice stara se o školovanju maloljetnika, zapošljavanju, izdvajanju iz sredine koja štetno utiče na maloljetnika, potrebnom liječenju i sređivanju prilika u kojima maloljetnik živi.

(4) Organ socijalnog staranja izrađuje plan rada sa maloljetnikom, koji naročito sadrži zadatke službenog lica i obaveze maloljetnika i njegovih roditelja, staraoca ili usvojioca.

(5) Službeno lice ostvaruje lični kontakt sa maloljetnikom putem razgovora, posjeta, obilazaka i na drugi pogodan način, a najmanje jedanput u sedam dana.

(6) Roditelji, staralac ili usvojilac maloljetnika dužni su da obavijeste službeno lice organa socijalnog staranja nadležnog za izvršenje mjere pojačanog nadzora od strane organa socijalnog staranja o odnosima i prilikama koje negativno utiču na uspješno izvršenje vaspitne mjere.

Član 220.

Odredbe čl. 213. i 214. ovog zakona shodno se primjenjuju i kod izvršenja vaspitne mjere pojačanog nadzora od strane organa socijalnog staranja.

3. Zavodske mjere

Član 221.

(1) Zavodske mjere izvršavaju se u vaspitnoj ustanovi, vaspitno-popravnom domu i posebnoj ustanovi za liječenje i osposobljavanje.

(2) Upućivanje maloljetnika na izvršenje zavodske mjere vrši se u skladu sa odredbama člana 204. ovog zakona.

(3) Ustanova u kojoj se izvršava zavodska mjera obavještava sud i organ socijalnog staranja o prijemu maloljetnika i početku izvršenja zavodske mjere.

(4) Ako sa izvršenjem zavodske mjere ne može da se otpočne ili nastavi zato što je maloljetnik u bjekstvu ili što odbija izvršenje zavodske mjere, organ socijalnog staranja i ustanova u kojoj se zavodska mjera izvršava, o tome obavještavaju nadležni sud i organ unutrašnjih poslova po mjestu prebivališta odnosno boravišta maloljetnika.

Član 222.

(1) Početak izvršenja zavodske mjere može se na molbu maloljetnika, njegovog roditelja, staraoca ili usvojioca ili organa socijalnog staranja odložiti u slučaju postojanja okolnosti iz člana 69. ovog zakona i na način propisan članom 70. stav 1, 2, 3. i 4. ovog zakona.

(2) O odlaganju početka izvršenja zavodske mjere rješava sudija za maloljetnike koji je izrekao zavodsku mjeru.

(3) Protiv rješenja o odbijanju molbe, roditelji, staraoci ili usvojioci mogu podnijeti žalba vijeću za maloljetnike neposredno višeg suda u roku od tri dana od dana prijema prvostepenog rješenja.

(4) Vijeće za maloljetnike iz stava 3. ovog člana obavezno je odlučiti po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 223.

(1) Sud koji je izrekao zavodsku mjeru u prvom stepenu može maloljetniku, iz posebno opravdanih razloga na njegovu molbu, molbu roditelja, staraoca, na zahtjev organa socijalnog staranja, ili rukovodioca ustanove u kojoj se mjera izvršava dozvoliti prekid izvršenja zavodske mjere do tri mjeseca.

(2) Maloljetnici, trudnici ili porodilji, ako je osiguran smještaj, izdržavanje i njega za maloljetnicu i dijete prekida se izvršenje zavodske mjere, s tim što prekid može trajati najduže do navršene tri godine života djeteta.

(3) Ako je prekid izvršenja zavodske mjere odobren zbog razloga iz stava 2. ovog člana, sud koji je odobrio prekid, na prijedlog organa starateljstva, odlučuje da li je nastavljanje zavodske mjere i dalje potrebno.

(4) Vrijeme prekida se ne računa u vrijeme izvršenja zavodske mjere.

Član 224.

(1) Ustanova u kojoj se izvršava zavodska mjera dužna je najkasnije tri mjeseca prije planiranog otpuštanja maloljetnika o otpustu sa prijedlogom mjera koje treba poduzeti obavijestiti roditelje, staraoce ili usvojiocice i organ socijalnog staranja radi uključivanja u pripreme za otpuštanje maloljetnika iz ustanove.

(2) Roditelji, staraoci ili usvojioci i organ socijalnog staranja, po otpuštanju maloljetnika dužni su da mu pružaju pomoć dok mu je potrebna.

(3) Organ socijalnog staranja po otpuštanju maloljetnika, posebno se stara da se maloljetniku koji nema roditelje, staraoce ili usvojiocice ili čije su prilike nesredene, po potrebi obezbijedi

privremeni smještaj, ishranu, potrebnu odjeću i obuću, liječenje, izbor odgovarajuće sredine, organizovanje završetka započetog školovanja, kao i zaposlenja.

Član 225.

Maloljetnik se otpušta iz ustanove za izvršenje zavodske mjere čim ustanova primi rješenje suda o prestanku ili zamjeni zavodske mjere, odnosno čim protekne zakonom predviđeno najduže trajanje zavodske mjere.

3.1. Upućivanje u vaspitnu ustanovu

Član 226.

(1) Vaspitna mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu izvršava se u vaspitnoj ustanovi koja obezbjeđuje smještaj i zadovoljavanje vaspitnih, zdravstvenih, obrazovnih, sportskih i drugih razvojnih potreba maloljetnika.

(2) Organ socijalnog staranja prema prebivalištu ili boravištu maloljetnika, nakon prijema pravosnažne odluke o izricanju zavodske mjere vrši upućivanje u odgovarajuću vaspitnu ustanovu.

Član 227.

(1) Svakom maloljetniku kome je izrečena vaspitna mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu, u pogledu postupanja poklanja se posebna pažnja ali tako da se u životu i radu u ustanovi ne izdvaja od ostalih.

(2) U vaspitnoj ustanovi maloljetnik se uključuje u obrazovni proces.

Član 228.

(1) Vaspitna ustanova dužna je da najmanje jednom u šest mjeseci, ili kad to sud ili organ socijalnog staranja zatraže, obavještava ove organe o toku i uspjehu primjene vaspitne mjere prema maloljetniku.

(2) Ako maloljetnik samovoljno napusti vaspitnu ustanovu ili se ne može prilagoditi uslovima života i rada u ustanovi, ustanova o tome obavještava sud koji tim povodom može odlučiti da se ova mjera zamijeni nekom drugom vaspitnom mjerom.

(3) Organ iz člana 226. ovog zakona može premjestiti maloljetnika iz jedne u drugu vaspitnu ustanovu, ako je to povoljnije za postizanje svrhe ove vaspitne mjere, o čemu odmah obavještava sud.

3.2. Upućivanje u vaspitno-popravni dom

Član 229.

(1) Zavodska mjera upućivanja u vaspitno-popravni dom izvršava se u vaspitno-popravnom domu koji se osniva za tu svrhu, ili u posebnom odjeljenju vaspitno-kazneno-popravne ustanove.

(2) Vaspitno-popravni dom osniva i ukida Vlada na prijedlog ministra.

(3) Ustanova iz stava 2. ovog člana osniva se kao vaspitno-popravni dom za muška kao i vaspitno-popravni dom za ženska maloljetna lica.

(4) Prema stepenu obezbjeđenja i ograničenja slobode kretanja vaspitanika i mjerama koje se primjenjuju u vaspitanju i postupanju, vaspitno-popravni dom može biti otvorenog ili poluotvorenog tipa.

(5) U domu otvorenog tipa može postojati i poluotvoreno odjeljenje.

Član 230.

(1) Po prijemu vaspitanika u vaspitno-popravni dom vrši se psihološko, pedagoško i socijalno ispitivanje ličnosti.

(2) Nakon ispitivanja ličnosti vaspitanici se raspoređuju u vaspitne grupe prema uzrastu, duševnoj razvijenosti i drugim ličnim svojstvima koja omogućavaju primjenu istovrsnih vaspitnih mjera.

(3) Vaspitna grupa obuhvata najviše deset vaspitanika i ima posebnog vaspitača.

Član 231.

(1) U vaspitno-popravnom domu vaspitaniku se obezbjeđuju uslovi za aktivno učešće u vaspitno-korektivnom radu u cilju sticanja i razvijanja pozitivnih ličnih osobina, stručno osposobljavanje za odgovarajuća zanimanja, aktivno korišćenje slobodnog vremena kroz organizovanje kulturnih, zabavnih, sportskih, umjetničkih i drugih aktivnosti i održavanje veza sa porodicom i drugim licima i organima od značaja za njegovu resocijalizaciju.

(2) U vaspitno-popravnom domu vaspitanicima se obezbjeđuje osnovno i srednje obrazovanje.

(3) Ako u vaspitno-popravnom domu ne postoje uslovi za organizovanje nastave određenog smjera ili stepena obrazovanja, vaspitanik može nastavu pohađati van vaspitno-popravnog doma, a može mu se omogućiti i vanredno školovanje i stručno usavršavanje.

(4) Iz svjedočanstva o stečenom obrazovanju ne smije se vidjeti da je stečeno u vaspitno-popravnom domu.

Član 232.

(1) Vaspitaniku dnevno pripada najmanje tri obroka raznovrsne i kvalitetne hrane prilagođene uzrastu i neophodne za održavanje zdravlja i psihofizičkog razvoja čija vrijednost ne smije biti manja od 16.000 džula.

(2) Vaspitno-popravni dom vaspitaniku obezbjeđuje potrebno rublje, odjeću, obuću u skladu sa godišnjim dobom, klimatskim uslovima i savremenim načinom odijevanja.

Član 233.

(1) Vaspitanik može primati pošiljke i posjete bez ograničenja.

(2) Izuzetno, rukovodilac vaspitno-popravnog doma može vaspitaniku zabraniti da se dopisuje i prima posjete određenih lica, ako bi ova lica mogla negativno uticati na njegovo vaspitanje.

Član 234.

(1) Za aktivno učešće u procesu prevaspitanja i za primjerno ponašanje tokom izvršenja vaspitne mjere, rukovodilac vaspitno-popravnog doma vaspitaniku može odobriti korišćenje sljedećih pogodnosti:

a) izlazak u grad,

- b) posjeta kulturnim i sportskim priredbama van doma,
- v) posjeta porodici i
- g) učešće u radnim akcijama, kulturnim i sportskim takmičenjima van doma.

(2) Uslove i načine sticanja i odobravanja korišćenja pogodnosti definisani su odredbama Pravilnikom o kućnom redu u ustanovi za izvršenje vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravn dom, koji donosi ministar.

Član 235.

(1) U vaspitno-popravn dom organizuje se rad vaspitanika u cilju sticanja radnih navika i sposobnosti za uobičajene uslove života i rada na slobodi.

(2) Vaspitanicima koji pohađaju školu i rade u radionicama, radno vrijeme se određuje po propisima koji važe za učenike srednjih škola za kvalifikovana zanimanja.

(3) Vaspitanik koji nije obuhvaćen nastavom radi puno radno vrijeme koje je propisano za maloljetna lica u radnom odnosu po opštim propisima.

(4) Pored redovnog radnog vremena, vaspitanik se može uposliti najviše još jedan sat u toku dana na poslovima potrebnim za održavanje čistoće i na drugim poslovima koji su neophodni za život i rad u vaspitno-popravn zavodu.

(5) Vaspitanicima se obezbjeđuje devet sati neprekidnog odmora u toku 24 sata, kao i dva dana odmora u sedmici.

Član 236.

(1) Vaspitanicima koji rade pripada naknada za obavljani rad.

(2) Naknadom za rad vaspitanik slobodno raspolaze.

(3) Vaspitanicima koji bez svoje krivice ne rade, a nemaju vlastitih sredstava obezbjeđuju se sredstva za podmirenje najnužnijih potreba.

Član 237.

(1) Vaspitanici su obavezni pridržavati se odredaba zakona i propisa donesenih na osnovu zakona i pažljivo čuvati imovinu i predmete koji su im dati na rukovanje i upotrebu.

(2) Za povrede odredaba ovog zakona, pravila kućnog reda i radne discipline, neizvršavanje obaveza iz programa postupanja i naređenja službenih lica, vaspitaniku se mogu izreći disciplinske kazne:

- a) pismeni ukor,
- b) oduzimanje dodijeljenih pogodnosti i
- v) izdvajanje u posebnu prostoriju do pet dana.

(3) Vaspitanici kojima je izrečena zavodska mera upućivanja u vaspitno-popravn dom imaju ista prava kao i punoljetni osuđenici, ako odredbama čl. 229. do 240. ovog zakona ili Pravilnikom o kućnom redu u ustanovi za izvršenje vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravn dom ta prava nisu proširena.

Član 238.

Vaspitno-popravn dom je dužan da najmanje svojih šest mjeseci obavještava sud i organ socijalnog staranja o rezultatima primjene vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravn dom.

Član 239.

(1) Upotreba mjera prinude prema vaspitanicima je zabranjena izuzev u slučajevima kada su druge metode kontrole iscrpljene ili su bile bezuspješne i to samo na najkraće moguće vrijeme i u skladu sa ovlašćenjima utvrđenim zakonom.

(2) Mjere prinude mogu se po naređenju rukovodioca ustanove primijeniti samo radi sprečavanja samopovređivanja, sprečavanja fizičkog napada i povređivanja službenog lica i drugih vaspitanika ili uništenja imovine većih razmjera, o čemu se odmah obavještava Ministarstvo i nadležni sud.

(3) Nošenje i upotreba vatrenog oružja nije dozvoljena.

Član 240.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na izvršenje kazne zatvora i na unutrašnju organizaciju i radne odnose u Ustanovama, kao i sredstvima za rad primjenjuju se i na vaspitno-popravni dom, ukoliko odredbama člana 229. do 240. ovog zakona nije drugačije određeno.

3.3. Upućivanje u posebnu ustanovu za liječenje i osposobljavanje

Član 241.

Mjera upućivanja u posebnu ustanovu za liječenje i osposobljavanje izvršava se u odgovarajućim specijalizovanim ustanovama koje odredi ministarstvo nadležno za poslove zdravstva.

Član 242.

(1) Kad je maloljetniku izrečena mjera upućivanja u posebnu ustanovu za liječenje i osposobljavanje, nadležni organ socijalnog staranja preduzima mjere da se maloljetnik što prije smjesti u odgovarajuću ustanovu i o smještaju obavještava nadležni sud.

(2) Maloljetnik smješten u ustanovu iz člana 241. ovog zakona ima ista prava i obaveze kao i ostala lica smještena u toj ustanovi, s tim što se njegovom vaspitanju i nadzoru posvećuje posebna pažnja.

Član 243.

(1) Kada je zavodska mjera upućivanja u posebnu ustanovu za liječenje i osposobljavanje izrečena umjesto mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja, u ustanovi u kojoj se izvršava zavodska mjera obezbjeđuje se čuvanje maloljetnika u potrebnoj mjeri i njegovo liječenje uz stalni nadzor ljekara.

(2) Ako nisu obezbijeđeni uslovi iz stava 1. ovog člana, maloljetnik se upućuje u posebno odjeljenje za maloljetnike u zdravstvenoj ustanovi.

(3) Ustanova iz člana 241. ovog zakona dužna je da najmanje svakih šest mjeseci obavještava sud i organ socijalnog staranja o rezultatima provođenja zavodske mjere.

(4) Maloljetnik ostaje u posebnoj ustanovi za liječenje i osposobljavanje dok je to potrebno radi njegovog liječenja ili osposobljavanja, a kad maloljetnik postane punoljetan, ponovo se ispituje potreba njegovog daljeg zadržavanja u ustanovi.

XIV MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 244.

(1) Državljanin BiH, odnosno Republike Srpske može pod uslovima predviđenim međunarodnim ugovorom i zakonima, odnosno pod uslovom uzajamnosti, u BiH, odnosno Republici Srpskoj izdržavati kaznu zatvora izrečenu od strane suda druge države.

(2) Prema odredbama međunarodnih ugovora ili pod uslovom uzajamnosti, BiH odnosno Republika Srpska omogućava stranim državljanima, osuđenim na kaznu zatvora, da kaznu izdržavaju u svojoj državi.

(3) Preuzimanje ili ustupanje izvršenja kazne zatvora i premještaj osuđenih lica obavlja se u skladu sa Zakona o krivičnom postupku BiH i Konvencije Savjeta Evrope o transferu osuđenih lica.

(4) Preuzimanje ili ustupanje iz stava 3. ovog člana obavlja se u saradnji sa Ministarstvom pravde BiH, u čijoj nadležnosti je međunarodna saradnja o pravnoj pomoći.

(5) Rješenje o preuzimanju izvršenja kazne zatvora i upućivanju u određenu Ustanovu kao i rješenje o ustupanju izvršenja kazne zatvora, donosi ministar.

XV KAZNENE ODREDBE

Član 245.

Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 300 KM kazniće se za prekršaj:

- a) roditelj, staralac ili usvojlac koji ne obezbijedi redovan odlazak maloljetnika u disciplinski centar i
- b) roditelj, staralac ili usvojlac koji ne izvršava naloge i uputstva suda i organa socijalnog staranja.

Član 246.

Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 500 KM kazniće se za prekršaj:

- a) osuđeno lice kome je izrečena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koje se u određenom roku ne javi na izvršenje mjere,
- b) osuđeno lice kome je izrečena mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti koje se u određenom roku ne javi na izvršenje mjere,
- v) osuđeno lice koje se po uslovnom otpustu ne prijavi nadležnim organima u određenom roku,
- g) odgovorno lice u zdravstvenoj ustanovi ako Ministarstvu u određenom roku ne dostavi odgovarajuće podatke ili dostavi nepotpune ili netačne podatke, kao i kada propisane evidencije ne vodi ažurno i uredno i
- d) odgovorno lice u zdravstvenoj ustanovi koje postupi suprotno odredbama člana 189. ovog zakona.

Član 247.

Novčanom kaznom u iznosu od 3000 KM do 5000 KM kazniće se za prekršaj zdravstvena ustanova koja postupi suprotno odredbama člana 189. ovog zakona.

XVI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 248.

(1) Ministar će, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti sljedeće propise:

- a) Pravilnik o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora iz člana 13. stav 7. ovog zakona,

b) Pravilnik o načinu vršenja službe obezbjeđenja, naoružanju i opremi, upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, označavanju i opremi vozila u Ustanovama Republike Srpske iz člana 18. stav 6. ovog zakona,

v) Pravilnik o zvanjima pripadnika službe obezbjeđenja i uslovima njihovog sticanja, uniformi i oznakama zvanja pripadnika službe obezbjeđenja u Ustanovama iz člana 18. stav 7. ovog zakona,

g) Pravilnik o uslovima i načinu polaganja stručnog ispita radnika u službi tretmana iz člana 19. stav 6. ovog zakona

d) Pravilnik o uslovima i načinu polaganja stručnog ispita radnih instruktora koji rade sa osuđenim licima iz člana 21. stav 5. ovog zakona,

đ) Pravilnik o kriterijima za utvrđivanje viška zaposlenih iz člana 36. ovog zakona

e) Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti radnika ustanova iz člana 47. ovog zakona,

ž) Pravilnik o službenoj legitimaciji iz člana 48. stav 4. ovog zakona,

z) Pravilnik o uslovima i načinu polaganja stručnog ispita radnika službe obezbjeđenja iz člana 49. stav 6. ovog zakona,

i) Pravilnik o organizaciji, radu, broju i izboru pripadnika, obuci, oružju, opremi i upotrebi posebne jedinice iz člana 52. stav 2. ovog zakona,

j) Pravilnik o načinu čuvanja službene tajne iz člana 53. stav 4. ovog zakona,

k) Pravilnik o načinu vršenja inspekcijuskog nadzora nad radom Ustanova iz člana 57. stav 5. ovog zakona,

l) Pravilnik o kriterijima za upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora iz člana 63. stav 2. ovog zakona,

lj) Pravilnik o klasifikaciji i reklasifikaciji osuđenih lica iz člana 114. stav 4. ovog zakona,

m) Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti osuđenih lica iz člana 126. stav 4. ovog zakona,

n) Pravilnik o kućnom redu u Ustanovama za izvršenje mjere pritvora iz člana 182. stav 3. ovog zakona,

nj) Pravilnik o vrsti poslova i uslovima rada za opšte dobro na slobodi iz člana 188. stav 2. ovog zakona,

o) Pravilnikom o kućnom redu u ustanovi za izvršenje vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom iz člana 234. stav 2. ovog zakona,

p) Uputstvo o kriterijima za provjeru psihofizičkih sposobnosti kandidata za prijem u službu obezbjeđenja iz člana 50. stav 3. ovog zakona,

r) Uputstvo o vrstama i načinu vođenja evidencije o osuđenim i pritvorenim licima i vaspitanicima iz člana 73. stav 8. ovog zakona i

s) Uputstvo o saradnji sa organima unutrašnjih poslova iz člana 148. stav 3. ovog zakona.

(2) Ministar nadležan za poslove zdravstva će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donijeti propis iz člana 195. stav 5. ovog zakona.

Član 249.

U roku od šest mjeseci od dana stupanja sa snagu ovog zakona, rukovodioci Ustanova će donijeti Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz člana 12. stav 1. ovog zakona.

Član 250.

Do donošenja podzakonskih akata predviđenih ovim zakonom, primjenjuju se propisi donijeti prema odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 64/01, 24/04 i 68/07), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 251.

Stupanjem na snagu ovog zakona Ustanove u Republici Srpskoj nastavljaju sa radom i to:

a) Kazneno-popravni zavod u Foči kao kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa,

- b) Kazneno-popravni zavod u Banjoj Luci kao kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa,
- v) Okružni zatvor Bijeljina kao kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa,
- g) Kazneno-popravni zavod u Istočnom Sarajevu kao kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa,
- d) Okružni zatvor u Doboju kao kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa i
- đ) Okružni zatvor u Trebinju kao kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa.

Član 252.

Do stvaranja kadrovskih, materijalnih i organizacionih preduslova, Odjeljenje za nadzor nad radom Ustanova iz člana 56. stav 3. ovog zakona, nastavlja sa radom u sastavu Resora za izvršenje krivičnih sankcija Ministarstva.

Član 253.

(1) U kazneno popravnim zavodima u Banjoj Luci, Istočnom Sarajevu, Bijeljini, Doboju i Trebinju, postoje zatvorena odjeljenja za izvršenje mjere pritvora.

(2) Teritorijalna nadležnost za izvršavanje mjere pritvora, odnosno Ustanova iz stava 1. ovog člana, odgovara teritorijalnoj nadležnosti Okružnog suda na čijem području se Ustanova nalazi.

Član 254.

Do donošenja odluke iz člana 189. stav 2. ovog zakona, Sudsko odjeljenje pri Psihijatrijskoj klinici u Sokocu nastavlja sa radom kao posebno psihijatrijsko odjeljenje.

Član 255.

Do osnivanja i početka rada kazneno-popravnih ustanova za izvršenje kazne maloljetničkog zatvora za muška osuđena lica, kazne maloljetničkog zatvora za ženska osuđena lica i za izvršenje kazne zatvora za žene, odnosno vaspitno-popravnih ustanova za izvršenje vaspitnih mjera upućivanja u vaspitno-popravni dom za muška maloljetna lica i vaspitno-popravni dom za ženska maloljetna lica, ove sankcije izvršavaju se u posebnim odjeljenjima kazneno-popravnih ustanova i to:

- a) kazna maloljetničkog zatvora za muška osuđena lica u Kazneno-popravnom zavodu u Istočnom Sarajevu,
- b) kazna maloljetničkog zatvora za ženska osuđena lica u Kazneno-popravnom zavodu u Istočnom Sarajevu,
- v) kazna zatvora za žene u Kazneno-popravnom zavodu u Istočnom Sarajevu,
- g) vaspitna mjera upućivanja u vaspitno-popravni dom za ženska maloljetna lica u Kazneno-popravnom zavodu u Istočnom Sarajevu i
- d) vaspitna mjera upućivanja u vaspitno-popravni dom za muška maloljetna lica u Kazneno-popravnom zavodu u Banjoj Luci.

Član 256.

(1) U odjeljenje iz člana 189. stav 1. ovog zakona upućuju se:

- a) lica kojima je uz kaznu zatvora izrečena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja,
- b) lica kojima je uz kaznu zatvora izrečena mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti,
- v) lica kojima je nadležni sud odredio privremeni smještaj u zdravstvenu ustanovu do okončanja postupka za primjenu mjere bezbjednosti,

g) lica kojima je izrečena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja zbog počinjenog krivičnog djela u stanju bitno smanjene uračunljivosti u skladu sa članom 43. Zakona o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima i

d) osuđena lica koja se upućuju na liječenje u skladu sa odredbama člana 101. stav 1. ovog zakona.

(2) Ministarstvo i Psihijatrijska klinika Sokolac regulišu međusobna prava i obaveze posebnim ugovorom.

Član 257.

(1) U Ustanovama se izvršavaju kazne zatvora i mjere pritvora izrečene od strane Suda BiH, u skladu sa odredbama Pravilnika o kriterijima za upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora u Republici Srpskoj, prema uputnom aktu Suda BiH.

(2) Na izvršenje kazne zatvora i mjere pritvora koje je izrekao Sud BiH primjenjuje se Zakon BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 53/07 i 37/09).

(3) Sredstva potrebna za izvršenje kazne zatvora i mjere pritvora iz stava 1. ovog člana obezbjeđuju se u skladu sa sporazumom sa nadležnom institucijom BiH.

Član 258.

Osuđena lica koja su do stupanja na snagu ovog zakona stekla formalne uslove za odobravanje pogodnosti van Ustanove nastavljaju sa korišćenjem istih ako za nastavak njihovog daljeg korišćenja nema bezbjednosnih smetnji i novih okolnosti koje bi imale uticaj na odlučivanje o odobravanju istih.

Član 259.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 64/01, 24/04 i 68/07).

Član 260.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 01-100/10

Datum: 25. januar 2010. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Mr Igor Radojičić